

# REFERAT Formannskapet d. 08-10-2025

**Møtedato** Onsdag d. 08. oktober 2025 kl. 09:00

**Møtested** Formannskapssalen

# Indholdsfortegnelse

Møtedokumenter.....	3
Behandling av utvalgssak.....	15
Godkjenning av protokoll fra formannskapets møter 10.09.25 og 17.09.25.....	16
Elevombudets årsrapport 2024-2025.....	18
Kristiansand kommunes høringsuttalelse til ny forskrift om tilskudd til private barnehager.....	20
Høringssvar Forslag til utvidelse av adgangen til informasjonsdeling ved skolebytte.....	23
Høringssvar på regjeringens forslag om å innføre lovpålagt aldersgrense på sosiale medier.....	33
Detaljregulering, Bergshei sol- og batteripark - prinsippavklaring.....	41
Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi - høringsuttalelse fra Kristian	44
Høringsuttalelse - Nasjonal høring om forslag til å gi kommunene adgang til å etablere overvannsg	60
Forslag til møteplan 2026 for kommunalutvalg, formannskap og bystyre.....	66

# **Sak .: Møtedokumenter**

## **Vedlegg**

Presentasjon Elevombudets årsrapport 2024-25

Temaøkt sykefravær formannskapet 8 oktober 2025

Presentasjon Politiet 08.10.2025

Fagforbundet Kristiansandsmodellen

Saksliste Formannskapet 08.10.2025

Komplett innkalling Formannskapet (08.10.2025)



## PROTOKOLL FORMANNSKAPET

Dato: 08.10.2025  
Sted: Formannskapssalen  
Behandlede saker: 64/25 - 72/25  
Møtets varighet: Kl. 09.00 til 16.15  
Møteleder: Ordfører Mathias Bernander

### Til stede:

Mathias Bernander (H)  
Norunn Tveiten Benestad (H)  
Nicolai Østeby (H) for  
Charlotte Beckmann Finnestad (KRF)  
Atle Aasen (KRF) for  
Jonas Ek (KRF)  
Jacob Haugmoen Handegard (V)  
Tom Jørgensen (FRP) for  
Julie Hetland (FRP)  
Svein-Harald Mosvold Knutsen (PP)  
Heidi Johansen (SV) for  
Jannike Arnesen (AP)  
Tonje J. Alvestad (SV)  
Kasper Bekkeli Espeland (Rødt)  
Erik Rostoft (PS)

### Forfall:

Amalie Gunnufsen (H)  
Sigrun Sæther (KRF)  
Stian Storbukås (FRP)  
Kenneth Mørk (AP)

### Til stede fra administrasjonen:

Kommunedirektøren  
Direktør for oppvekst  
Direktør for helse og mestring  
Direktør for kultur og innbyggerdialog  
Direktør for by- og stedsutvikling  
Direktør for organisasjon og teknologi  
Formannskapssekretæren

### Dessuten møtte:

Anders Flottorp, Kristiansand politistasjon  
Anders Hareide Holt, Kristiansand politistasjon  
Tore Roland, Kristiansand politistasjon  
Stian Saga, PST  
Jan Terje Aas, Kristiansand politistasjon  
Elevombud Tone Martha Sødal

## **Orientering om kriminalitetsbildet**

**ved Stian Saga, Anders Flottorp, Anders Hareide Holt, Tore Roland og Jan Terje Aas**

Formannskapet vedtok enstemmig å unnta første del av orienteringen fra offentlighet Kl § 11-5

- Innledning ved Jan Terje Aas
- Kort om PST vurderinger ved Stian Saga
- Kort om kriminelle nettverk ved Anders Flottorp

- 
- Sikkerhetspolitisk situasjon
  - Hybride trusler/sammensatt virkemiddelbruk
  - Kriminelle nettverk
  - "Crime as a service" og "Violence as a service"
  - Andre aktuelle utfordringer lokalt
  - Ungdomskriminalitet
  - Wergelandsparken
  - Bæring av kniv i sentrum
  - Hurtigspor U18 Agder

Deretter spørsmål og kommentarer.

## **Presentasjon av elevombudets årsrapport 2024-25 ved Tone Martha Sødal**

- Kristiansand – generalistutvalget
- Nasjonalt nettverk – familieråd og foreldreråd
- Elevombudets saker pr år
- Andre henvendelser per skoleår - antall
- Kontaktpunkter med elever/foresatte per år
- Kjønnfordeling - saker
- Trinnfordeling av saker - prosent
- Geografisk fordeling – antall saker
- Hvorfor kontakter folk elevombudet?
- Det det handler om
- Elevombudets anbefaling nummer 1  
Løfte og skjerpe skolenes selvmordsforebyggende arbeid
- Mobbing, fra kvalitetsmelding til oppvekst
- Mobbing elevundersøkelsen 2024
- Elevombudets anbefaling nummer 2  
Arbeide systematisk med nulltoleranse for seksualisert og krenkende språk
- Positive trekk
- Elevombudets anbefaling nummer 3  
Skjerpe skolenes praksis rundt sin lovpålagte dokumentasjonsplikt  
Minoritetsspråklige: Rundt en fjerdedel av sakene
- Elevombudets anbefaling nummer 4  
Bevisstgjøre på kunnskap om og skjelning mellom elever som skal og må ha tilrettelegging, og elever som er best tjent med å øve seg på å ikke få det slik de ønsker. Sikre at elevene som har krav på det får den tilretteleggingen de har skal ha etter loven
- Utviklingen

- Elevombudets anbefaling nummer 6  
Ha en større bevissthet og bedret praksis rundt høyt presterende elever
- Tema FACT ung
- Elevombudets anbefaling nummer 5  
Ikke gi opp arbeidet med FACT Ung, trass i manglende ekstern finansiering
- Har kommunene sjangs?  
En tredel av alle kommuner i Norge har flere lovkrav enn antall innbyggere
- Hva er billigst?
- Elevombudets anbefaling nummer 7  
Gi skoleledere, lærere, fagarbeidere og assistenter rammer til å kunne gjøre jobben sin

Deretter spørsmålsrunde og kommentarer.

Kl. 11.45 – 14.40

## **Felles temamøte om sykefravær med Partssammensatt utvalg**

### Disse deltok:

Pål Tjøm, ansatt representant  
 Åse Birkrem, ansatt representant  
 Hedvig Elisabeth Ihlen, ansatt representant  
 Knut Arild Knutsen, ansatt representant  
 Liv Tone Aamodt, ansatt representant  
 Are Herdlevær, ansatt representant  
 Cathrine Kaarikstad, ansatt representant  
 Roger Nodeland, Organisasjon og teknologi  
 Kristin S. Svendsen, BHT  
 Karianne Skoland, HVO  
 Tone Kylland, kommunalsjef helsefremming og inkludering  
 Anne Sofie Hellebø, kommunalsjef omsorgssenter  
 Gudrun Svensson, kommunalsjef barnehage  
 Bjørgulv Hamre, Organisasjon og teknologi  
 Gry Solstad, Organisasjon og teknologi

### **Innledning, statistikk og rutiner ved Kjell A Kristiansen og Roger Nodeland**

- Sykefraværstatistikk
- Sykefravær hittil i år per 31.08.25
- Sykefravær fordelt på områder – 1. halvår 2025
- Sesongjustert totalt sykefravær i perioden 2020-2025
- Legemeldt sykefravær i kommunal sektor 2. kvartal
- Legemeldt sykefravær 2. kvartal – 2 kommunalsjefområder
- Legemeldt sykefravær – utvalgte Agder kommuner
- Reviderte måltall for sykefravær
- Verdien av nærvær – hittil i år per 31.08.25

## **Årsak til sykefravær, bruk av medbestemmelsesgrupper ved Kristin S. Svendsen, BHT og Karianne Skoland, HVO**

- Arbeidsrelatert
- Andre årsaker
- Sykefravær, frafall og lavthengende frukter
- Kræsjkurs: Hva er arbeidsmiljø?
- Arbeidsrelatert fravær – hva vet vi om det?
- Arbeidsmiljøprofil for yrkesgruppe – Bygningsarbeider
- Sykefraværprofil for yrkesgruppe – Bygningsarbeider
- Arbeidsmiljøprofil for yrkesgruppe – barnehage skoleassistent
- Sykefraværprofil for yrkesgruppe – barnehage skoleassistent
- Arbeidsmiljøprofil for yrkesgruppe – sykehjem/omsorgsinst.
- Sykefraværprofil for yrkesgruppe – sykehjem/omsorgsinst
- Arbeidsmiljøprofil for yrkesgruppe – saksbehandler
- Sykefraværprofil for yrkesgruppe – saksbehandler
- Medbestemmelsesgrupper
- Forebygging
- Hva skal til for arbeidsmiljøtiltak skal virke og være lønnsomme?

## **Prioriterte innsatsfaktorer/tiltak**

### **Nærværarbeid i helse og mestring ved Anne Sofie Hellebø**

- Sykefravær
- Årsaker og risikofaktorer
- Vi vet hva som skal til
- Forutsetninger for å lykkes
- Ansatte og årsverk pr avdelingsledere i helse og mestring
- Turnus og årsplan
- Målrettet innsats for å øke nærværet

### **Helsefremming og inkludering ved Tone Kydland**

- Jobben min
- Bakgrunn og hensikt
- Innhold og organisering

### **Sykefravær og nærværarbeid i kommunale barnehager ved Gudrun Svensson**

- Barnehager ligger høyere enn andre bransjer nasjonalt og over tid
- Kristiansand kommune
- Hva er (for) høyt sykefravær?
- Vi jobber med å senke fravær/øke nærvær fordi
- Tiltak i barnehagene
- Resultater og videre fokus
- Jobber vi med individfokus på et problem som har utgangspunkt i kollektive utfordringer?
- Det er mennesker det handler om

### **Prioriterte innsatsfaktorer/tiltak/Initiativ Fagforbundet ved Pål Tjømm**

- Kristiansandsmodellen
- Grunnleggende prinsipper - 3 faser
- Sykemeldte som ønsker å jobbe
- Korttidssykefravær
- Hvordan få tilbake langtidssykemeldte

**HR lederstøtte - rutiner, arbeidsområder, status Oppfølging sykefravær ved Bjørgulv Hamre og Gry Solstad, Organisasjon og Teknologi**

- Tiltak for å fremme nærvær og systematisk sykefraværsoppfølging
  - Utvikling av rutiner
  - Partsarbeid
  - Sykefravær – prioriterte kommunalsjefsområder fra HR
  - Prioritering fra HR – øvrige områder
  - Lederstøtte - tiltak og innsats
  - Oppsummering og neste steg
- 

**64/25** Formannskapssak:  
**Godkjenning av protokoll fra formannskapets møter 10.09.25 og 17.09.25**  
(ark.nr. 2025000013)

**Formannskapets vedtak:**

1. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 10.09.2025.
2. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 17.09.2025.  
(Enst.)

**65/25** Formannskapssak:  
**Elevombudets årsrapport 2024-2025**  
(ark.nr. 2020001799)  
Oppvekstutvalget innst. 23.09.2025 sak 32/25

**Formannskapets vedtak:**

Formannskapet tar Elevombudets årsrapport for skoleåret 2024-2025 til orientering.  
(Enst.)

**66/25** Formannskapssak:  
**Kristiansand kommunes høringsuttalelse til ny forskrift om tilskudd til private barnehager (finansieringsforskriften)**  
(ark.nr. 2025017841)  
Oppvekstutvalget innst. 23.09.2025 sak 33/25

**Formannskapets vedtak:**

1. Kristiansand kommune vedtar høringsuttalelsen i vedlegg 1 og sender denne til Kunnskapsdepartementet med følgende tillegg:  
Formannskapet ber om at følgende innarbeides i høringsinnspillet:  
(13/2)

1a Pkt.21 – NEI

Begrunnelse: Det er i strid med barnehageforliket og anmodningsvedtak på Stortinget. Settes øverste sats på 11 prosent vil veldig mange barnehager ikke få dekket sine kostnader. Det vil også føre til unødvendige søknadsprosesser i kommunen, økt administrasjon og økt risiko for konflikter.

1b Pkt. 23 – NEI

Begrunnelse: Dette er i strid med barnehageforliket og anmodningsvedtak, og det er også i strid med det lovfestede prinsippet om likebehandling.

1c Pkt. 24 – NEI

Begrunnelse: Dette er i strid med barnehageforliket og anmodningsvedtak, og det er også i strid med det lovfestede prinsippet om likebehandling. Det vil ikke være mulig for private barnehager å tilby sine ansatte likeverdige pensjonsordninger med en øvre kostnadsgrense på 13% av lønn.

1d Pkt. 31 – NEI

Begrunnelse: Sektoren preges i dag av et stort rehabiliteringsbehov. Et fremtidig eiendomstilskudd må være innrettet slik at private barnehager er i stand til å ivareta dette behovet. Det reelle behovet bør kartlegges før nivået på eiendomstilskudd fastsettes. Viser også til Barnehageavtalen (November 2024), der det heter:  
«Driftstilskudd, pensjon og eiendom må ses i sammenheng for å oppnå en økonomisk bærekraftig finansiering». Vi kan ikke se at dette er hensyntatt i departementets forslag.

(13/2)

**Voteringer:**

Oppvekstutvalgets innstilling til pkt. 21, 23, 24 og 31 ble vedtatt med 13 mot 2 stemmer (SV/Rødt), vedtakets pkt. 1a, 1b, 1c og 1d

Oppvekstutvalgets innstilling del 1 ble vedtatt med 13 mot 2 stemmer (SV/Rødt), vedtakets pkt. 1.

**67/25** Formannskapssak:  
**Høringssvar Forslag til utvidelse av adgangen til informasjonsdeling ved skolebytte**  
(ark.nr. 2025013478)  
Oppvekstutvalget innst. 23.09.2025 sak 34/25

**Formannskapets vedtak:**

Kristiansand kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til utvidelse av adgangen til informasjonsdeling ved skolebytte. Kristiansand kommune mener man i noen tilfeller bør gå enda lenger, og bør se bort fra personvernet, dersom det er nødvendig for å gi eleven et godt opplæringstilbud.  
(Enst.)

**68/25** Formannskapssak:  
**Høringssvar på regjeringens forslag om å innføre lovpålagt aldersgrense på sosiale medier**  
(ark.nr. 2025014786)

**Formannskapets vedtak:**

1. Kristiansand kommune støtter regjeringens forslag om å innføre en lovfestet aldersgrense på 15 år for bruk av sosiale medier.  
(12/3)
2. Kristiansand kommune ber regjeringen arbeide videre med sosiale medieplattformene og leverandørene av norske eID-løsninger som BankID og MinID for å kunne ta i bruk disse til aldersverifisering.  
(12/3)
3. Kristiansand kommune ber regjeringen følge opp anbefalingen fra Skjermbrukutvalget om å gjøre plattformene tryggere gjennom implementering av EU-forordningen om digitale tjenester (Digital Services Act - DSA) i EØS-avtalen og norsk lov  
(10/5)
4. Formannskapet ber om en sak der følgende belyses:  
Hvordan kan Kristiansand kommune jobbe for at barn under 15 år i minst mulig grad skal bruke sosiale medier.  
Hvordan Kristiansand kommune kan gjøre det lettere for barn under 13 år å vokse opp uten behov for smarttelefon.  
I arbeidet med saken skal spesielt skole og foreldre involveres.  
(12/3)
5. Begrepet sosiale medier må også inkludere apper som snapchat for å sikre en reell 15 års aldersgrense på alle sosiale medier.  
(12/3)
6. Formannskapet ber regjeringen vurdere å innføre aldersgrense også på krypterte meldingstjenester.  
(10/5)

**Forslag:**

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

«Formannskapet vedtar kommunedirektørens forslag til hørings svar, som innebærer at kommunen ikke støtter regjeringens forslag om å innføre en ny lov med aldersgrense for bruk av sosiale medier.»

Høyre/AP/KRF/SV/Rødt fremmet følgende forslag:

1. Kristiansand kommune støtter regjeringens forslag om å innføre en lovfestet aldersgrense på 15 år for bruk av sosiale medier.
2. Kristiansand kommune ber regjeringen arbeide videre med sosiale medieplattformene og leverandørene av norske eID-løsninger som BankID og MinID for å kunne ta i bruk disse til aldersverifisering.
3. Kristiansand kommune ber regjeringen følge opp anbefalingen fra Skjermbrukutvalget om å gjøre plattformene tryggere gjennom implementering av EU-forordningen om digitale tjenester (Digital Services Act - DSA) i EØS-avtalen og norsk lov.»

KRF fremmet følgende forslag:

1. Formannskapet ber om en sak der følgende belyses:  
Hvordan kan Kristiansand kommune jobbe for at barn under 15 år i minst mulig grad skal bruke sosiale medier.  
Hvordan Kristiansand kommune kan gjøre det lettere for barn under 13 år å vokse opp uten behov for smarttelefon.  
I arbeidet med saken skal spesielt skole og foreldre involveres.
2. Begrepet sosiale medier må også inkludere apper som snapchat for å sikre en reell 15 års aldersgrense på alle sosiale medier.»

AP fremmet følgende forslag:

«Formannskapet ber regjeringen vurdere å innføre aldersgrense også på krypterte meldingstjenester.»

**Voteringer:**

Ved alternativ votering ble Høyre/AP/KRF/SV/Rødt sitt forslag pkt. 1 vedtatt med 12 stemmer, mens 3 stemte for kommunedirektørens innstilling (FRP/PS), vedtakets pkt. 1.

Høyre/AP/KRF/SV/Rødt sitt forslag pkt. 2 ble vedtatt med 12 mot 3 stemmer (FRP/PS), vedtakets pkt. 2.

Høyre/AP/KRF/SV/Rødt sitt forslag pkt. 3 ble vedtatt med 10 mot 5 stemmer (FRP/V/PP/PS), vedtakets pkt. 3.

KRF sitt forslag pkt. 1 ble vedtatt med 12 mot 3 stemmer (V/PS/Julie Hetland, FRP), vedtakets pkt. 4.

KRF sitt forslag pkt. 2 ble vedtatt med 12 mot 3 stemmer (FRP/PS), vedtakets pkt. 5.

AP sitt forslag ble vedtatt med 10 mot 5 stemmer (FRP/V/PS/Nicolai Østeby, H), vedtakets pkt. 6.

**69/25** Formannskapssak:  
**Detaljregulering, Bergshei sol- og batteripark - prinsippavklaring**  
(ark.nr. 2025009547)  
Areal- og miljøutvalget innst. 18.09.2025 sak 180/25

**Formannskapets vedtak:**

Formannskapet ønsker en snarlig parallell oppstart av planprosessen for planinitiativet og for utarbeidelse av en prinsippsak om solkraft på land.2.  
(9/6)

**Forslag:**

Høyre fremmet følgende primære forslag alternativ til innst. pkt. 1 og 2:  
«Formannskapet er positive til planinitiativet for Bergshei sol- og batteripark i Kristiansand kommune, datert 15.04.2025.»

Høyre/KRF fremmet følgende sekundære forslag alternativ til innst. pkt. 1 og 2:  
«Formannskapet ønsker en snarlig parallell oppstart av planprosessen for planinitiativet og for utarbeidelse av en prinsippsak om solkraft på land.2.»

PS fremmet følgende alternative forslag til innst. pkt. 2:  
«Formannskapet ber om at det fremmes en prinsippsak om solkraft på land i Kristiansand kommune. Saken skal sendes til politisk behandling innen utgangen av 1.kvartal 2026.»

**Voteringer:**

Høyre sitt primære forslag falt med 9 mot 6 stemmer (H/FRP/PP).

Høyre/KRF sitt sekundære forslag ble vedtatt med 9 mot 6 stemmer (AP/SV/V/Rødt/PS).

PS sitt forslag ble ikke votert over.

Areal og miljøutvalgets innstilling ble ikke votert over.

**70/25** Formannskapssak:  
**Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi - høringsuttalelse fra Kristiansand kommune**  
(ark.nr. 2025013037)  
Areal- og miljøutvalget innst. 18.09.2025 sak 181/25

**Formannskapets vedtak:**

1. Formannskapet er negative til at det lages en plan for grønn industri og energi, men anbefaler at det heller lages en strategi som peker på følgende:  
(9/6)
2. Agder har allerede en høy andel utbygd fornybar energi og et betydelig kraftoverskudd. Dette må være en førende premisse for arbeidet med regional plan for grønn industri og energi.
3. Dagens regulering av kraftmarkedet og hvordan prisdannelsen bidrar til at NO2-regionen får utnyttet kraftoverskuddet, må være tema. Drivere

for strømprisen, konsekvenser strømprisen har- og kan få for Agders attraktivitet samt tiltak for å sikre at næringsliv og innbyggere i prisområde NO2 i framtiden får strømpriser på linje med resten av landet, blir derfor sentrale elementer å utrede i planprosessen.

4. Det bør være et mål at fylkeskommunene innenfor energiområdet NO2, Rogaland, Agder og Telemark, er mest mulig samkjørte i sine prosesser med regionale planer for grønn industri og energi.
5. Planprogrammets forslag om at kjernekraft også skal være en del av innholdet i den regionale planen støttes.
6. Kartlegging av realistiske grå arealer egnet for energiutbygging og kartlegging av potensialet for energieffektivisering må være sentrale føringer i planarbeidet.
7. Det bør vurderes om skatter og avgifter kan være et aktuelt tema for planarbeidet.
8. Planen bør primært gi skriftlige føringer gjennom handlingsprogram og retningslinjer. Dersom kart skal benyttes, må det framgå tydelig at dette er en illustrasjon og ikke må oppfattes som et arealformål berørte kommuner må innarbeide i sine planer.
9. Det vises til øvrige vurderinger i saksfremstillingen som vil inngå i høringsuttalelsen.

(Enst.)

10. Planprogrammet skal også inkludere overordnede prinsipper for sol- og batteriparker.

(Enst.)

#### **Forslag:**

Høyre fremmet følgende forslag som alternativ til innst. pkt. 1:

«Formannskapet er negative til at det lages en plan for grønn industri og energi, men anbefaler at det heller lages en strategi som peker på følgende:»

PS fremmet følgende forslag til nytt pkt.10:

«Planprogrammet skal også inkludere overordnede prinsipper for sol- og batteriparker.»

#### **Voteringer:**

Ved alternativ votering ble Høyre sitt forslag vedtatt med 9 stemmer, mens 6 stemte for areal og miljøutvalgets innstilling pkt. 1 (AP/SV/V/Rødt/PS).

Areal og miljøutvalgets innstilling pkt. 2-9 ble enstemmig vedtatt.

PS sitt forslag ble enstemmig vedtatt, vedtakets pkt. 10.

**71/25**

Formannskapssak:

**Høringsuttalelse - Nasjonal høring om forslag til å gi kommunene adgang til å etablere overvannsgebyr**  
(ark.nr. 2025013298)

#### **Formannskapets vedtak:**

Kommunedirektørens innstilling ble ikke vedtatt.

**Forslag:**

Kommunedirektøren fremmet følgende innstilling:

- «1. Kristiansand kommune er positive til forslaget om endringer i vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften, slik at det åpnes opp for at kommunene kan etablere et overvannsgebyr.
2. Kristiansand kommune har behov for å få på plass nye tiltak for å sikre god overvannshåndtering fremover, og er positiv til at lovforslaget omfatter alle typer overvannsanlegg, enten de har som funksjon å infiltrere, fordrøye, transportere eller rense overvann.»

**Voteringer:**

Kommunedirektørens innstilling falt med 8 mot 7 stemmer (AP/SV/V/Rødt/Jonas Ek, KRF/Atle Aasen, KRF).

**72/25 Forslag til møteplan 2026 for kommunalutvalg, partssammensatt utvalg, formannskap og bystyre**  
(ark.nr. 2025017783)

**Formannskapets innstilling:**

Forslag til møteplan for 2026 tas til orientering.  
(Enst.)

---

**Innmeldte spørsmål:**

Repr. Svein-Harald Mosvold Knutsen, PP, viste til epost fra SP lederen og innsendt epost med spørsmål om eierskap, drift og vedlikehold av Lastad grendehus og om det er mulig å få et overslag over hva punktene i eposten vil koste.

Ordføreren foreslo at kommunedirektøren svarer ut en del av punktene og lager et overslag som sendes til formannskapet. Det enkelte medlem kan se om det er aktuelt å følge opp saken i et senere formannskapsmøte eller om det inngår i budsjettprosessene.

Repr. Tonje J. Alvestad, SV, hadde meldt inn spørsmål om en kristiansandsk innbygger sitter etter det vi er kjent med fengslet i Israel etter at båten han var om bord om som del av nødhjelpsaksjon med å bryte blokaden til Gaza ble stoppet. Det ville vært fint for formannskapet å bli orientert om hva kommunen har fått av info, og evt hva vi gjør for å få informasjon og å bidra til å få vedkommende hjem.

Ordføreren besvarte spørsmålet, Kristiansand kommune er ikke kjent med denne situasjonen og oppfordrer alle til å følge UD sine reiseråd.

Møtet hevet.

## **Sak .: Behandling av utvalgssak**

# **Sak 64/25: Godkjenning av protokoll fra formannskapets møter 10.09.25 og 17.09.25**

## **Vedlegg**

Protokoll Formannskapet 17.09.2025

Protokoll Formannskapet 10.09.2025



Dato 23. september 2025  
Saksnr.: 2025000013-84  
Saksbehandler Anne Lise H Aabø  
Godkjent av Camilla Dunsæd

**Saksgang**  
Formannskapet

**Møtedato**  
08.10.2025

## **Godkjenning av protokoll fra formannskapets møter 10.09.25 og 17.09.25**

Forslag til vedtak

1. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 10.09.2025.
2. Formannskapet godkjenner protokoll fra formannskapets møte 17.09.2025.

Vedlegg:  
protokoll fra formannskapets møte 10.09.2025  
protokoll fra formannskapets møte 17.09.2025

# **Sak 65/25: Elevombudets årsrapport 2024-2025**

## **Vedlegg**

Elevombudets årsrapport 2024-2025



## SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2020001799  
Saksbehandler Tone Martha Sødal

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Oppvekstutvalget	23.09.2025	32/25
2 Formannskapet	08.10.2025	65/25

## ELEVOMBUDETS ÅRSRAPPORT 2024-2025

---

### FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 08.10.2025 SAK 65/25

#### Formannskapets vedtak:

Formannskapet tar Elevombudets årsrapport for skoleåret 2024-2025 til orientering.  
(Enst.)

09.10.2025

# **Sak 66/25: Kristiansand kommunes høringsuttalelse til ny forskrift om tilskudd til private barnehager**

## **Vedlegg**

Vedtak OPPV, 23092025, Sak 33/25, Kristiansand kommunes høringsuttalelse til ny forskrift om tilskudd til private barnehager (finansieringsforskriften)

Vedlegg 1. Forslag til høringsvar fra Kristiansand kommune

Vedlegg 2. Kommentarer til ny forskrift



## SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025017841  
Saksbehandler Kjetil Solvang

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Oppvekstutvalget	23.09.2025	33/25
2 Formannskapet	08.10.2025	66/25

## KRISTIANSD KOMMUNES HØRINGSUTTALELSE TIL NY FORSKRIFT OM TILSKUDD TIL PRIVATE BARNEHAGER

---

### FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 08.10.2025 SAK 66/25

#### Formannskapets vedtak:

1. Kristiansand kommune vedtar høringsuttalelsen i vedlegg 1 og sender denne til Kunnskapsdepartementet med følgende tillegg:  
Formannskapet ber om at følgende innarbeides i høringsinnspillet:  
(13/2)

1a Pkt.21 – NEI

Begrunnelse: Det er i strid med barnehageforliket og anmodningsvedtak på Stortinget. Settes øverste sats på 11 prosent vil veldig mange barnehager ikke få dekket sine kostnader. Det vil også føre til unødvendige søknadsprosesser i kommunen, økt administrasjon og økt risiko for konflikter.

1b Pkt. 23 – NEI

Begrunnelse: Dette er i strid med barnehageforliket og anmodningsvedtak, og det er også i strid med det lovfestede prinsippet om likebehandling.

1c Pkt. 24 – NEI

Begrunnelse: Dette er i strid med barnehageforliket og anmodningsvedtak, og det er også i strid med det lovfestede prinsippet om likebehandling. Det vil ikke være mulig for private barnehager å tilby sine ansatte likeverdige pensjonsordninger med en øvre kostnadsgrense på 13% av lønn.

1d Pkt. 31 – NEI

Begrunnelse: Sektoren preges i dag av et stort rehabiliteringsbehov. Et fremtidig eiendomstilskudd må være innrettet slik at private barnehager er i stand til å ivareta dette behovet. Det reelle behovet bør kartlegges før nivået på eiendomstilskudd fastsettes. Viser også til Barnehageavtalen (November 2024), der det heter: «Driftstilskudd, pensjon og eiendom må ses i sammenheng for å oppnå en økonomisk

bærekraftig finansiering». Vi kan ikke se at dette er hensyntatt i departementets forslag.

(13/2)

**Voteringer:**

Oppvekstutvalgets innstilling til pkt. 21, 23, 24 og 31 ble vedtatt med 13 mot 2 stemmer (SV/Rødt), vedtakets pkt. 1a, 1b, 1c og 1d

Oppvekstutvalgets innstilling del 1 ble vedtatt med 13 mot 2 stemmer (SV/Rødt), vedtakets pkt. 1.

09.10.2025

**Sak 67/25: Høringsvar Forslag til utvidelse av adgangen til  
informasjonsdeling ved skolebytte**



Dato 29. august 2025  
Saksnr.: 2025013478-2  
Saksbehandler Eivind Eikeland  
Godkjent av Kristin Eidet Robstad  
Camilla Bruno Dunsæd

### **Saksgang**

Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2024-25  
Oppvekstutvalget  
Formannskapet

### **Møtedato**

16.09.2025  
23.09.2025  
08.10.2025

## **Hørings svar Forslag til utvidelse av adgangen til informasjonsdeling ved skolebytte**

Forslag til vedtak

Kristiansand kommune støtter Kunnskapsdepartementets forslag til utvidelse av adgangen til informasjonsdeling ved skolebytte. Kristiansand kommune mener man i noen tilfeller bør gå enda lenger, og bør se bort fra personvernet, dersom det er nødvendig for å gi eleven et godt opplæringstilbud.

### **Sammendrag**

Kunnskapsdepartementet foreslår å utvide adgangen til informasjonsdeling ved overgangen fra ungdomsskolen til videregående, og andre skolebytter, både offentlige og private. I dag er det få opplysninger som kan deles uten at eleven eller foreldrene samtykker. Målet med å utvide adgangen til informasjonsdeling uten samtykke, er å sikre at skolen er godt nok forberedt på å ta imot eleven ved skolestart, og på den måten sikre et trygt skole- og arbeidsmiljø.

Kommunedirektøren vurderer at en lovendring som gir utvidet adgang til informasjonsdeling er et viktig tiltak for å sikre trygge og inkluderende læringsmiljøer, og vil gi skolene bedre forutsetninger for å håndtere utfordrende elevsituasjoner på en forsvarlig måte.

Vedlegg:

## **Saksutredning**

### **Bakgrunn for saken**

Kunnskapsdepartementet sender på høring forslag til endringer i lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) og lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Departementet foreslår å innføre lovregler som utvider adgangen til informasjonsdeling om elever ved skolebytte. Høringsfrist er 10.10.2025.

Departementet har fått innspill om at dagens adgang til å dele informasjon om elever ved skolebytte er for snever. Oslo kommune har påpekt at enkelte elever kan ha en omfattende historikk når det gjelder vold og truende atferd og at det er sentralt at ny skole får tilstrekkelig med opplysninger slik at tilbudet for eleven selv og andre elever ved skolen blir forsvarlig. Kristiansand kommune og Agder fylkeskommune har tatt opp samme tematikk med departementet. Oslo kommune har videre vist til at deres erfaring er at ungdom som skolen er bekymret for i liten grad samtykker til informasjonsdeling utover de opplysningene skolene har adgang til å hente inn og dele uten elevens eller foreldrenes samtykke.

Oslo kommune mener at det er behov for å kunne ha overføringsmøter mellom grunnskoler og videregående skoler hvor skoleledelsene kan utveksle informasjon om enkeltelever for at mottakende skole skulle kunne ta i elevene mot på en god måte, sette inn forebyggende tiltak, sørge for godklassesammensetning og avgjøre hvilke klasser som skal få ekstra ressurser.

Målet med en lovendring er å sikre et trygt skole- og arbeidsmiljø ved å tillate deling av nødvendige opplysninger om elever, uten elevens samtykke. Dette er informasjon som er viktig for å ivareta medelever eller ansattes behov for et trygt skole- og arbeidsmiljø, og kan gjelde alvorlige forhold, som vold, trusler eller alvorlige konflikter. Deling for å tilrettelegge for eleven selv skal fortsatt kreve samtykke fra eleven.

### **Juridisk grunnlag**

Fylkeskommunen skal sørge for at elevene får en trygg og god overgang fra grunnskolen til den videregående opplæringen, jf. opplæringsloven § 9-5. Kommunen har plikt til å samarbeide med fylkeskommunen om overgangen. Denne regelen er ny. Regelen fantes ikke i opplæringsloven av 1998.

Dagens regler om informasjonsdeling ble innført i 2021 som en del av gjennomføringen av personvernforordningen i norsk rett, og videreført i opplæringsloven (2023) og opplæringsforskriften (2024).

Fylkeskommunen kan hente inn personopplysninger fra grunnskoler som er *«nødvendige for å oppfylle retten til vidaregåande opplæring, gjennomføre inntak til vidaregåande opplæring, forebyggje fråvæer frå opplæringa og følgje opp dei*

*som er i målgruppa til oppfølgingstenesta», jf. opplæringsloven § 25-1 tredje ledd. Opplysningene kan deles uten hinder av taushetsplikten, jf. syvende ledd.*

I opplæringsforskriften § 20-4 er det nærmere regulert hvilke opplysninger som kan innhentes i den forbindelse, så langt det er nødvendig til formål som nevnt i opplæringsloven § 25-1 tredje ledd:

- opplysninger om fullført eller ikke fullført grunnskole, jf. bokstav a
- halvårsvurdering med karakterer fra 10. trinn, jf. bokstav b
- karakterer som blir ført på vitnemål for grunnskolen, jf. bokstav c
- fravær som blir ført på vitnemål for grunnskolen, jf. bokstav d

Ved skolebytter innenfor samme skoleslag kan skoler hente inn de personopplysningene fra andre skoler som er nødvendige for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring og videregående opplæring og retten til dokumentasjon av opplæringen, jf. opplæringsloven § 25-1 andre ledd. Med skolebytte innenfor samme skoleslag menes skolebytte fra én grunnskole til en annen eller fra én videregående skole til en annen, eller skolebytte som del av det alminnelige skoleløp, dvs. fra en barneskole til en ungdomsskole. Opplysningene kan deles uten hinder av taushetsplikten, jf. syvende ledd.

Opplæringsforskriften § 20-3 første ledd regulerer nærmere hvilken informasjon som kan innhentes i den forbindelse, så langt det er nødvendig til formål som nevnt i opplæringsloven § 25-1 andre ledd:

- opplysninger om tidligere gjennomført opplæring, jf. bokstav a
- karakterer som skal føres på vitnemål eller kompetansebevis, jf. bokstav b
- opplysninger om fravær som skal føres på vitnemål eller kompetansebevis, jf. bokstav c
- kartlegging av elever med rett til særskilt språkopplæring etter opplæringsloven § 3-5 og § 6-5 eller etter privatskoleloven § 3-5, jf. bokstav d

Adgangen til å dele opplysninger ved vedtak om tvungent skolebytte etter opplæringsloven § 13-2 er videre. I slike tilfeller kan skolen også dele *«dei opplysningane frå vedtak[et] ... som den nye skolen treng for å kunne vareta eleven som blir flytta, og andre elevar på skolen»*, jf. opplæringsforskriften § 20-3 andre ledd.

Ved alle former for skolebytter kan det også deles personopplysninger for *«å leggje til rette opplæringa til ein elev»*, jf. opplæringsloven § 25-1 fjerde ledd, men kun når *«eleven eller foreldra tillèt det»*. Eksempler på opplysninger som kan deles etter denne bestemmelsen kan være informasjon om lese- eller skrivevansker, helseopplysninger, uttalelser fra pedagogisk-psykologisk tjeneste eller vedtak om individuelt tilrettelagt opplæring. Barn under barnevernets omsorg bytter skole oftere enn andre barn, og har gjerne mer sensitive personopplysninger. I slike tilfeller kan være nyttig at det gis tillatelse til at barnets nye skole får tilstrekkelig informasjon for å tilrettelegge for et godt

skolebytte. Skolene kan ikke dele opplysninger med det formål å legge til rette for opplæringen til eleven dersom det ikke foreligger tillatelse.

Privatskoleloven har tilsvarende regler for informasjonsdeling som opplæringsloven, jf. privatskoleloven § 7-9 og privatskoleforskriften §§ 14-3 og 14-4.

Forvaltningslovens regler om taushetsplikt gjelder for både offentlige skoler og privatskoler, jf. forvaltningsloven § 1, opplæringsloven § 22-4 og privatskoleloven § 7-3. Skolene har taushetsplikt for informasjon som gjelder elevenes personlige forhold, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd. Det foreligger en rekke unntak fra taushetsplikten i forvaltningsloven §§ 13 a og 13 b. Opplysninger kan for eksempel deles dersom den som er taushetsberettiget samtykker til det, jf. § 13 a første ledd nr. 1. Opplysninger kan også deles med andre så langt det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse, jf. § 13 b første ledd nr. 7.

### **Departementets vurdering og forslag**

Departementet mener det kan være grunn til å utvide adgangen til å dele/innhente opplysninger i forbindelse med skolebytter, både i forbindelse med overgangen til videregående opplæring og i forbindelse med andre skolebytter.

Departementet mener samtidig at adgangen ikke bør utvides mer enn nødvendig. Det er viktig at man fortsetter å balansere hensynet til mottakerskolens behov for opplysninger med elevens rett til personvern.

Det vil innebære at skolene kan dele personopplysninger om elevene når det er nødvendig for å ivareta medelevers skolemiljø og ansattes arbeidsmiljø.

Hva som er nødvendig for å oppnå formålet om skolemiljø/arbeidsmiljø må vurderes konkret. Tidspunktet for delingen og alternative måter å få tak i personopplysningene på (først og fremst ved at mottakerskolen naturlig blir kjent med eleven eller elevene) vil ha betydning for nødvendighetsvurderingen. Skolen som vurderer å dele informasjon, må vurdere om det kan være tilstrekkelig at mottakerskolen blir klar over opplysningene gjennom å bli kjent med de aktuelle elevene og ved at elevene eventuelt blir kjent med hverandre. Dette innebærer at når personopplysninger innhentes/deles før skolestart, vil det i utgangspunktet kun være informasjon som er viktig for mottakerskolen å vite om før eleven starter på skolen som kan deles, dvs. informasjon som er nødvendig for å planlegge for og forberede seg på eleven/elevens oppstart. I tilfeller hvor en elev har en volds- eller trusselhistorikk, vil det være lite som skal til for å konkludere med at personopplysningene vil være nødvendig å dele for å oppnå formålet, men også her må det foretas en vurdering.

Etter departementets syn vil en nødvendighetsterskel innebære at det ikke kan deles ubetydelig eller rent tilbakeskuende personopplysninger om elevene.

Informasjonen må være nødvendig for å ivareta skolemiljø for medelever og/eller arbeidsmiljøet til ansatte på den nye skolen.

Departementet understreker at nødvendighetsterskelen ikke innebærer en plikt til å dele informasjon om eleven – men en adgang for den aktuelle skolen hvor eleven slutter til å gjøre mottakerskolen oppmerksom på visse forhold.

Departementet peker også på viktigheten av tilgangskontroll på mottakerskolen ved deling av informasjon i henhold til høringsforslaget. Selv om taushetsplikten gjelder for de som blir kjent med informasjonen om den nye eleven, er det viktig at ikke flere ansatte enn nødvendig får kjennskap til historikken for å forhindre stigmatisering av eleven.

### **Økonomiske og administrative konsekvenser**

Høringsforslaget innebærer en utvidelse av hvilke opplysninger som kan deles mellom skoler. Høringsforslaget innebærer en adgang, men ikke plikt, til å dele informasjon om elevene. Dette innebærer at det ikke pålegges noen nye plikter for kommunene, fylkeskommunene eller privatskolene. Departementet viser til at innspill fra sektor indikerer at en utvidet adgang vil føre til at kommuner og fylkeskommuner får bedre forutsetninger for å jobbe forebyggende ifm. skolebytter. Departementet legger dermed til grunn at forslaget ikke vil ha vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

### **Lovforslag**

I lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den vidaregåande opplæringa gjøres følgende endring:

§ 25-1 skal lyde:

§ 25-1. Behandling av personopplysningar og unntak frå teieplikt  
Kommunar, fylkeskommunar og lærebedrifter kan behandle personopplysningar når det er nødvendig for å utføre oppgåver etter lova.  
Ved skolebyte kan skolar hente inn dei personopplysningane frå andre skolar som er nødvendige for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring og retten til dokumentasjon av opplæringa.

Fylkeskommunar kan hente inn dei personopplysningane frå grunnskolar som er nødvendige for å oppfylle retten til vidaregåande opplæring, gjennomføre inntak til vidaregåande opplæring, førebyggje fråvær frå opplæringa og følgje opp dei som er i målgruppa til oppfølgingstenesta.

*Ved skolebyte etter andre ledd og ved overgang til vidaregåande opplæring etter tredje ledd kan skolane også dele personopplysningar som er nødvendige for å ivareta skolemiljøet til medelevarne og arbeidsmiljøet til dei tilsette. Skolane kan også dele personopplysningar for å leggje til rette opplæringa til ein elev dersom eleven eller foreldra tillèt det.*

Behandlinga av personopplysningar etter første til fjerde ledd kan også omfatte personopplysningar som nemnde i personvernforordninga artikkel 9 og 10. Departementet kan gi forskrift om behandlinga av personopplysningar, mellom anna om formålet med behandlinga, behandlingsansvar, kva opplysningar som

kan behandlast og om kven, bruk av automatiserte avgjerder, og tilgang til, vidarebehandling og utlevering av personopplysningar. Utlevering av personopplysningar etter andre, tredje og fjerde ledd kan gjerast utan hinder av teieplikt.

I lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot gjøres følgende endring:

§ 7-9 skal lyde:

§ 7-9. Behandling av personopplysningar og unntak frå teieplikt

Skolar kan behandle personopplysningar når det er nødvendig for å utføre oppgåver etter lova.

Ved skolebyte kan skolar hente inn dei personopplysningane frå andre skolar som er nødvendige for å oppfylle retten til grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring og retten til dokumentasjon av opplæringa.

Vidaregåande skolar kan hente inn dei personopplysningane frå grunnskolar som er nødvendige for å oppfylle retten til vidaregåande opplæring, gjennomføre inntak til vidaregåande opplæring og førebyggje fråvær frå opplæringa.

Ved skolebyte etter andre ledd og ved overgang til vidaregåande opplæring etter tredje ledd kan skolane også dele personopplysningar som er nødvendige for å ivareta skolemiljøet til medelevane og arbeidsmiljøet til dei tilsette. Skolane kan også dele personopplysningar, å leggje til rette opplæringa til ein elev dersom eleven eller foreldra tillèt det.

Behandlinga av personopplysningar etter første til fjerde ledd kan også omfatte personopplysningar som nemnde i personvernforordninga artikkel 9 og 10.

Departementet kan gi forskrift om behandlinga av personopplysningar, mellom anna om formålet med behandlinga, behandlingsansvar, kva opplysningar som kan behandlast og om kven, bruk av automatiserte avgjerder, og tilgang til, vidarebehandling og utlevering av personopplysningar.

Utlevering av opplysningar etter andre, tredje og fjerde ledd kan gjerast utan hinder av teieplikt.

### **Innspill fra ungdomsskolene**

Kommunedirektøren har bedt om innspill fra ungdomsskolene, og ti skoler har levert innspill. Samtlige skoler mener at det er behov for en utvidelse av delingsretten. Skolene har behov for å få og gi tilstrekkelig informasjon både for å gi eleven et best mulig opplæringstilbud, samtidig må rettsvernet ivaretas.

Departementet mener at det prinsipielt må skilles mellom behovet for å dele informasjon for å ivareta medelever og ansatte, og ivareta og tilrettelegge for eleven selv. Imidlertid har man sett flere eksempler på at hensynet til medelever og ansatte ikke ivaretas godt nok med dagens regelverk. Dette gjelder først og fremst deling av opplysninger knyttet til rus og vold, ved overgangen fra ungdomsskolen til videregående. Videregående skoler har ikke fått tilstrekkelig med informasjon for å kunne tilrettelegge godt nok for elever med denne typen utfordringer. Problemene har dermed eskalert i videregående skole, fordi man har fått uheldige classesammensetninger og enkelte elever har fått for fritt spillerom. Dette har heller ikke vært til beste for enkelteleven.

Skolene er delt i synet på om all det bør være begrenset adgang til informasjonsdeling. Halvparten av skolene mener at all informasjon bør kunne deles, og halvparten mener delingsadgangen bør begrenses til spesifiserte formål. De fleste skolene mener man bør kunne dele all informasjon om konflikter knyttet til mobbing, rus og kriminalitet. Noen mener man bør begrense delingsadgangen, og kun gi opplysninger om mer alvorlige hendelser knyttet til trusler eller vold. Andre ønsker en mellomløsning som ivaretar skolemiljø, elever og ansatte. Her er man opptatt av å sikre en viss fleksibilitet for å kunne gjøre dette på en best mulig måte.

Når det gjelder hvilke personopplysninger som skal kunne deles, støtter samtlige skoler at man bør dele personopplysninger når det er nødvendig for å ivareta medelevers skolemiljø og ansattes arbeidsmiljø. Det er stor enighet om at man bør kunne dele opplysninger om straffedommer, lovovertrедelser, trussel- og/eller voldshistorikk.

Departementet vurderer at høringsforslaget innebærer utvidet rett, men ikke plikt, til deling av informasjon, og at dette ikke vil få vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Skolene er enige i denne vurderingen. Det er avgiverskolene som avgjør hvilken informasjon som bør deles. De kjenner eleven, og vil vite hvilke opplysninger som bør deles, for å kunne ivareta både eleven selv, medelever og ansatte, på en best mulig måte. I praksis vil dette være elever som avgiverskolen allerede bruker mye ressurser på, og de har dokumentasjonen tilgjengelig. Det vil ikke innebære mye ekstra å dele opplysningene, verken økonomisk eller administrativt. Tvert imot har det vært et sterkt ønske fra skolene over flere år, å få en økt adgang til informasjonsdeling.

I Agder har vi allerede et godt system for sikker deling av informasjon knyttet til elevens faglige utfordringer, gitt med elevens samtykke. Dette ivaretas av rådgiverne på ungdomsskolene. Ofte er det slik at avgiverskolen/rådgiverne ønsker å gi flere opplysninger enn eleven tillater. De videregående skolene har over flere år også etterlyst slike opplysninger. Elever med utfordringer krever gjerne en større voksentetthet og mer gjennomtenkt gruppesammensetning. Uten opplysningene kan ikke de videregående skolene tilrettelegge, og dermed kan det gå flere måneder før problemene oppdages. I mellomtiden er de blitt mye større enn de hadde trengt å bli.

### **Barn og unges interesser**

Høringssvaret blir behandlet av ungdommens bystyre – arbeidsutvalget.

### **Vurdering**

Som departementet har vist til ga Kristiansand kommune i hørings svar 04.01.21 uttrykk for et behov for mer omfattende informasjonsdeling, enn det departementet den gang forslø, som i dag er gjeldende. Kristiansand kommune mente blant annet at det burde være større adgang til å dele informasjon mellom skoler internt i kommunen. I likhet med andre kommuner opplevde Kristiansand

kommune at lovendringen i 2021 snevret inn på delingsadgangen mellom kommunale skoler.

Kommunedirektøren er fortsatt av den oppfatning at det er behov for større åpning i regelverket for informasjonsdeling, for å sikre en skolehverdag til det beste for alle elever og ansatte. Kommunedirektøren er derfor positiv til at departementet nå foreslår å utvide delingsadgangen uten samtykke, til å gjelde opplysninger som er nødvendig for å ivareta medelevers skolemiljø og ansattes arbeidsmiljø.

Kommunedirektøren støtter departementet i at bestemmelsen ikke bør begrenses til opplysninger som kun gjelder vold og trusler, eller at det settes et vesentlighetsforbehold. Til dette må det bemerkes at skadevirkningene av psykiske krenkelser over tid kan være vel så store som ved fysiske krenkelser, og derfor også bør være omfattet.

Informasjon om voldshistorikk, mobbing eller pågående elevkonflikter vil kunne bidra til at tiltak settes inn allerede før skolestart, og at man på den måten forebygger og sikrer gode læringsmiljøer. Tidlig informasjonsdeling har blant annet betydning for skolens mulighet for planlegging hva gjelder classesammensetninger, ressursbruk, og eventuelle sikkerhetstiltak.

Kommunedirektøren stiller spørsmål ved om det er tilstrekkelig å begrense formålet til å gjelde medelever og andre ansatte, eller om det også i enkelte tilfeller burde åpnes for å dele opplysninger for å ivareta eleven selv.

Når det gjelder overgangen til videregående skole har Kristiansand kommune i dialog med fylkeskommunen blant annet sett behov for informasjonsdeling særlig knyttet til ungdom med store rusutfordringer, som krever særlig oppfølging av eleven. Informasjonsdeling i slike tilfeller vil slik kommunen ser det i første omgang dreie seg om ivaretagelse av eleven selv, og kun unntaksvis skolemiljøet til medelever.

Tilfeller hvor foresatte eller elev ikke ønsker informasjonsdeling, kan også tenkes å være knyttet til tidligere vanskeligere opplevelser enten konfliktsaker med skolen, bekymringsmeldinger mm. Dette innebærer en risiko for at de mest sårbare barna ikke får den tilrettelegging de har behov for til riktig tid, både faglig og sosialt, i tillegg til at det gir økt risiko for at bekymringer knyttet til hjemmeforhold ikke blir fanget opp. Kommunedirektøren mener at det derfor særlig innad i en kommune bør vurderes og åpnes mer opp for informasjonsdeling også for ivaretagelse av eleven selv.

Slik kommunen oppfatter opplæringsloven og forskrift til opplæringsloven gir regelverket her en snevrere adgang til å dele informasjon mellom skoler internt i en kommune enn det som følger ellers av forvaltningsloven. Det vises her til forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 3 som åpner for å dele opplysninger innad i organer.

Dersom man ikke skal kunne overføre opplysninger om f.eks. kartlegginger av behov for spesialundervisning, særskilt språkopplæring med mer, vil dette kunne innebære at det tar lengre tid før barnet får dekket behov for særskilt oppfølging, og det vil kunne komme til å kreve ekstra ressurser av kommunen, da enkelte kartlegginger risikerer å bli mer omfattende enn nødvendig.

Kommunedirektøren vil også påpeke at kommunen som skoleeier f.eks. ved varsel i alvorlige skolemiljø saker, vil ha innsikt i mange av skolebyttesaker, og følge opp saken ved bytte av skole internt i kommunen. Kommunedirektøren vurderer at det ikke vil være til barnets beste, om informasjon om barnets særlige behov, hvilke tiltak som har vært forsøkt, og hva som bør forsøkes ikke kan deles med mottakerskolen ved frivillig skolebytte. Da det er samme øverste ledelse internt i kommunen, mener kommunedirektøren at det bør være lavere terskel å dele opplysninger internt i kommunen, enn ellers.

Mangel på informasjon kan føre til dårlig forberedelse ved skolestart, og ha negative konsekvenser for skolemiljø og arbeidsmiljø. Eksempler på informasjon som bør deles, er elevs voldshistorikk, rus, mobbing, eller pågående elevkonflikter som kan påvirke klassesammensetning og ressursbruk.

Adgangen til å dele informasjon når det er nødvendig for å ivareta skolemiljø og arbeidsmiljø, gir skolene nødvendig handlingsrom, samtidig som det stilles krav til nødvendighet og relevans i informasjonsdelingen. Det er avgjørende at informasjonsdelingen skjer innenfor klare rammer, med tydelige krav til dokumentasjon, tilgangskontroll og vurdering av nødvendighet.

Kommunedirektøren støtter at deling for å tilrettelegge for at eleven selv fortsatt skal kreve samtykke, og at det ikke åpnes for generell deling av sensitive opplysninger uten konkret begrunnelse. Imidlertid mener kommunedirektøren det bør vurderes om man bør gå enda lenger, og at man i tilfeller med god begrunnelse bør se bort fra hensynet til personvernet, for å kunne dele alle opplysninger som er nødvendig for å gi et godt opplæringstilbud og skolemiljø til både elev og medelever.

### **Konklusjon (jf. forslag til vedtak)**

Kommunedirektøren støtter Kunnskapsdepartementets forslag om å innføre lovregler som utvider adgangen til informasjonsdeling ved skolebytte.

Kommunedirektøren mener man i noen tilfeller bør gå enda lenger, og se bort fra personvernet, dersom det er nødvendig for å gi eleven et godt opplæringstilbud.

# **Sak 68/25: Høringsvar på regjeringens forslag om å innføre lovpålagt aldersgrense på sosiale medier**

## **Vedlegg**

horingsnotat-lov-om-aldersgrense-for-bruk-av-sosiale-medier



Dato 8. september 2025  
Saksnr.: 2025014786-2  
Saksbehandler Johanne Marie Benitez Nilsen  
Godkjent av Gunn-Heidi Gabrielsen  
Kristin Eidet Robstad  
Camilla Jarlsby  
Camilla Bruno Dunsæd

**Saksgang**

Ungdommens bystyre - arbeidsutvalget 2024-25  
Formannskapet

**Møtedato**

30.09.2025  
08.10.2025

## Høringssvar på regjeringens forslag om å innføre lovpålagt aldersgrense på sosiale medier

Forslag til vedtak

[Formannskapet vedtar kommunedirektørens forslag til høringssvar, som innebærer at kommunen ikke støtter regjeringens forslag om å innføre en ny lov med aldersgrense for bruk av sosiale medier](#)

### Sammendrag

Barne- og familiedepartementet og Digitaliseringsdepartementet har sendt ut et forslag på høring om å innføre en ny lov om sosiale medier. I forslaget foreslås det å innføre en aldersgrense på 15 år for bruk av plattformer som tilbyr opprettelse av profil og deling av innhold. Departementene foreslår også at plattformene pålegges å utvikle en verifiserbar metode for alderskontroll. Hensikten med lovforslaget er å beskytte barn mot skadevirkninger ved bruk av sosiale medier.

Kommunedirektøren deler regjeringens bekymring for de alvorlige utfordringene barn kan møte på sosiale medier, men mener at et generelt forbud for barn under 15 år ikke er riktig virkemiddel. Lovforslaget tar ikke tilstrekkelig hensyn til at plattformene har ulike funksjoner, og at barns modenhetsnivå varierer. Kommunedirektøren understreker at barns rett til beskyttelse må balanseres mot deres rett til ytringsfrihet, tilgang til informasjon og samfunnsdeltakelse. En regulering bør derfor være nyansert og tilpasset ulike plattformer og brukergrupper.

Videre uttrykker kommunedirektøren skepsis til å innføre en lov som det i dag ikke finnes effektive metoder for å håndheve. Forslaget representerer ikke bare en lite hensiktsmessig regulering, men kan også oppfattes som et forsøk på å utøve politisk handlekraft uten å tilby løsninger som faktisk møter de komplekse utfordringene knyttet til barns digitale liv.

Kommunedirektøren anbefaler regjeringen å følge rådene til deres eget ekspertutvalg, som *ikke* støtter en absolutt og generell aldersgrense. I stedet for å regulere tilgang, bør innsatsen rettes mot å gjøre plattformene tryggere – blant annet gjennom implementering av relevante EU-forordninger som har som mål å gjøre digitale plattformer mer ansvarlige og sikre.

På denne bakgrunn støtter ikke kommunedirektøren regjeringens forslag til ny lov om sosiale medier slik den foreligger. En lovpålagt aldersgrense vil per i dag ikke være et effektivt virkemiddel for å møte utfordringene knyttet til barns bruk av sosiale medier.

Vedlegg:

[Høringsnotat – Lov om aldersgrense for sosiale medier](#)

## **Saksutredning**

I juni 2025 la regjeringen frem Stortingsmelding 32 – *Trygg digital oppvekst*, som er den første meldingen som gir et helhetlig bilde av barns digitale hverdag. Regjeringen ønsker å være i forkant og føre en tydelig politikk som setter barn og unges trygghet først i møte med den digitale verden.

Et sentralt forslag i meldingen er å innføre en aldersgrense på 15 år for bruk av sosiale medier. Det er presentert flere tiltak for å beskytte barn på nett, blant annet strengere reaksjoner mot nettbasert kriminalitet mot barn, regulering av teknologiselskaper, forbud mot atferdsbasert reklame rettet mot barn, og styrket samarbeid med nordiske og europeiske land. Det er også anbefalt mobilfrie skoler og en bedre balanse mellom skjermbruk og tradisjonell undervisning i skolen.

Med bakgrunn i stortingsmeldingen har regjeringen sendt to lovforslag på høring, som begge berører aldersgrensen for sosiale medier. Det ene er et [forslag om en ny lov om aldersgrense for bruk av sosiale medier](#). Det andre er et forslag om [endringer i personopplysningsloven](#), som innebærer at aldersgrensen økes fra 13 til 15 år for når barn selv kan samtykke til behandling av personopplysninger.

Kristiansand kommune vil i dette høringssvaret kun gi innspill på høringsnotatet om *innføring av en ny lov om aldersgrense på sosiale medier*, selv om endringer i personopplysningsloven også blir omtalt i saken.

Det er Barne- og familiedepartementet og Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet (departementene) som er avsender av høringsnotatet. Høringsfristen er satt til 7. oktober 2025, dagen før saken skal behandles i formannskapet. Kommunedirektørens forslag til hørings svar vil bli sendt til departementene, med forbehold om positivt vedtak i formannskapet.

Hørings svaret er utarbeidet i samarbeid med skole, forebyggende avdeling, kommunikasjonsavdelingen, personvernombudet og koordinator for «Trygg sammen». I tillegg er høringsforslagene drøftet med ungdommens bystyre (se egen uttalelse) og politiet.

## Bakgrunn for lovforslaget

I høringsnotat fra departementene legges til grunn at det overordnede målet er å beskytte barn og unge mot skadevirkninger knyttet til bruk av sosiale medier.

Samtidig som de anerkjenner at slike plattformer kan ha positive sider – som å fremme sosial kontakt, læring og kreativitet – uttrykker de bekymring for de alvorlige utfordringene barn kan møte. Barn risikerer å bli eksponert for skadelig eller upassende innhold, feilinformasjon, kommersiell påvirkning, mobbing, sosialt press, utestengelse og avhengighet. I tillegg kan sosiale medier misbrukes til alvorlige formål som overgrep, kriminalitet og radikaliserings.

Departementene peker også på at bruk av sosiale medier ofte innebærer behandling av personopplysninger, noe som kan true barns personvern. Dette er særlig problematisk fordi barn ofte ikke forstår hvordan opplysninger samles inn og brukes, eller hvilke konsekvenser det kan få.

I dag finnes det ingen lovfestet aldersgrense for bruk av sosiale medier i Norge. Det er plattformene selv som setter aldersgrenser – oftest på 13 år utfra personvern hensyn. Plattformene har ingen effektiv kontroll på om brukeren faktisk er over 13 år. Allerede er over halvparten av norske niåringer og nesten alle tolvåringer på sosiale medier etter å ha omgått regelverket. Departementene mener dette gir barn tilgang til innhold ment for eldre, og at de utsettes for risiko gjennom manipulerende design og kontakt med fremmede.

Departementene vurderer dagens situasjon som uholdbar og mener at staten har et ansvar for å beskytte barn og unge mot risikoene de utsettes for. De konkluderer med at anbefalinger og pedagogiske tiltak alene ikke er nok, og at en lovfestet aldersgrense vil bidra til en tryggere digital oppvekst. En slik grense vil sikre like vilkår for alle barn, uavhengig av foreldrenes vurderinger og sosialt press, og samtidig gi tydelige rammer og ansvar for både teknologiselskaper, foreldre og barn.

## Innhold i lovforslaget

Forslaget om å innføre en aldersgrense på 15 år innebærer at tilbydere av sosiale medier *pålegges ved lov* et tydelig ansvar for å sikre at brukerne faktisk er over 15. Det foreslås at plattformene selv må ta i bruk effektive metoder for *aldersverifisering*.

Aldersgrensen skal være *generell* – altså likt for alle plattformer – og *absolutt*, noe som betyr at det må brukes verifiserbare metoder for å kontrollere alder. Samtidig understrekes det at løsningene må *ivareta personvernet* og følge prinsippet om dataminimalisering, slik at det ikke samles inn mer informasjon enn nødvendig.

Departementene viser til at EU arbeider med tekniske løsninger for aldersverifisering, men det er fortsatt uklart hvordan disse vil utformes og når de vil være tilgjengelige. De understreker at dagens praksis, der brukere selv oppgir alder ved registrering, ikke gir tilstrekkelig sikkerhet. Videre opplyses det at norske eID-løsninger som BankID og MinID har vært vurdert som mulige verktøy for aldersverifisering, men at disse per i dag ikke støttes av de sosiale medieplattformenes egne innloggingssystemer.

I høringsnotatet presiseres det at lovforslaget gjelder plattformer som lar brukerne opprette offentlige profiler, knytte seg til nettverk og dele innhold uten redaksjonell kontroll – som TikTok, Snapchat, Instagram, Facebook og X.

Det foreslås unntak for dataspill, meldingsapper som WhatsApp, og tjenester som Finn.no, samt kommunikasjonsplattformer brukt i lukkede grupper knyttet til skole, fritidsaktiviteter og organisasjonsliv – så lenge de ikke har åpne profiler eller offentlig deling av innhold.

Siden barn i dag fra fylte 13 år kan samtykke til behandling av personopplysninger når de oppretter kontoer på sosiale medier, foreslår departementene også å *endre personopplysningsloven*. De ønsker å heve aldersgrensen for slikt samtykke fra 13 til 15 år, slik at den samsvarer med den foreslåtte aldersgrensen for bruk av sosiale medier og andre digitale tjenester. Dette skal bidra til å styrke barns personvern og beskytte dem mot kommersiell utnyttelse og misbruk av personopplysninger.

Det fremgår i høringsnotatet at en tilsynsmyndighet skal ha ansvar for å kontrollere at loven overholdes. Hvilket organ som får denne rollen, skal fastsettes i forskrift. Ved brudd på loven kan tilbydere ilegges overtredelsesgebyr og tvangsmulkt

## **Konklusjoner fra ekspertutvalget (november 2024)**

### [Skjermbrukutvalget i NOU 2024:20](#)

Regjeringen nedsatte i fjor et utvalg som skulle gi regjeringen et bedre kunnskapsgrunnlag om skjermbruk og det digitale livet til barn og unge. Utvalget skulle ha særlig fokus på gi innspill til politikkutvikling og gi råd om behovet for tiltak.

I deres rapport *Det digitale (i) livet - balansert oppvekst i skjermenes tid* fraråder ekspertutvalget å innføre én felles, myndighetsbestemt aldersgrense for bruk av sosiale medier. Utvalget mener at en slik grense ikke tar hensyn til at barn er forskjellige – både når det gjelder modenhet, behov og livssituasjon. Noen barn har større behov for digitale fellesskap, særlig hvis de har begrenset tilgang til sosiale arenaer i det fysiske livet.

Skjermbrukutvalget understreker at barns rett til beskyttelse må balanseres med deres rett til ytringsfrihet, informasjon og samfunnsdeltakelse. Derfor bør reguleringen være nyansert og tilpasset ulike plattformer og brukergrupper.

Skjermbrukutvalget anbefaler at tiltak for beskyttelse av barn på digitale plattformer bør fokusere på å styrke barns digitale kompetanse og kritiske refleksjon, fremfor å innføre generelle forbud.

De foreslår tydeligere ansvar for plattformene, bedre regulering av skadelig innhold og design, og økt engasjement fra foreldre og voksne. Utvalget understreker at barn og unge trenger støtte, kunnskap og trygghet – ikke bare begrensninger – for å kunne navigere digitalt på en sunn og balansert måte.

Skjermbrukutvalget anbefaler regjeringen å gjøre plattformene tryggere gjennom implementering av DSA forordningen (Digital Service Act) som er vedtatt i EU. Den ble vedtatt i 2022 og vil etter hvert gjelde i Norge gjennom EØS-avtalen.

Fordningen forbyr blant annet målrettet reklame basert på barns persondata, krever at avtalevilkår skal være forståelige for mindreårige, og at det høyeste nivået av personvern og sikkerhet skal være standard for barn. I tillegg skal plattformene ha systemer for å håndtere ulovlig innhold og gi brukerne mulighet til å klage hvis innhold eller kontoer fjernes. Ekspertutvalget anser DSA som et viktig verktøy for å sikre en tryggere digital hverdag og mer ansvarlig innholdsforvaltning på nett.

## **Kommunedirektørens vurdering og forslag til høringsvar**

### Vurdering av utfordringer og muligheter

Kommunedirektøren oppfatter at det er bred enighet om at digitale plattformer utgjør en betydelig utfordring for barn og unge, og at dagens virkemidler ikke er tilstrekkelige for å møte disse utfordringene. Det utfordringsbildet som departementene beskriver i høringsnotatet, gjenkjennes også lokalt, og kommunedirektøren deler i stor grad regjeringens bekymring.

Skoler og fagpersoner innen oppvekstsektoren i Kristiansand rapporterer om barn som opplever mobbing, uthenging og sosial ekskludering via sosiale medier. Politiet og ungdomsarbeidere i kommunen har dokumentert at konflikter som oppstår digitalt ofte eskaleres og får alvorlige konsekvenser i det fysiske miljøet – som vold og trusler.

Kommunedirektøren er bekymret for at sosiale medier kan fremstå som et slags lovløst rom, der vanlige normer og regler ikke alltid gjelder. Innhold kan spres uten voksen tilsyn, og konsekvensene uteblir. Som Skjermbrukutvalget har påpekt, har plattformene i stor grad fått styre seg selv. Dette har skapt en virkelighet der barn og unge kan møte alt fra mobbing og kroppspress til desinformasjon og skadelig innhold – ofte uten at voksne er til stede eller har innsyn.

Det er også bekymringsfullt at sosiale medier har gjort det enklere for voksne å komme i kontakt med barn, ofte uten at foreldre eller andre voksne er klar over det. Kommunen har kjennskap til tilfeller der barn har blitt utsatt for uønsket kontakt, press og i alvorlige tilfeller – seksuelle overgrep. Dette ser kommunedirektøren svært alvorlig på.

Samtidig er det viktig å anerkjenne de positive sidene ved sosiale medier. For mange barn og unge er sosiale medier en sentral del av hverdagen – en arena for sosial tilhørighet, kommunikasjon og identitetsutvikling. Her holder de kontakt med venner, deler opplevelser, uttrykker seg kreativt og utforsker hvem de er.

Gjennom sosiale medier får barn og unge mulighet til å delta i fellesskap, finne likesinnede og oppleve støtte – særlig for dem som føler seg utenfor i andre sosiale sammenhenger. Plattformene kan bidra til å bli sett og hørt, og være en kilde til både inspirasjon og motivasjon.

I tillegg fungerer sosiale medier som en kanal for samfunnsengasjement. Unge bruker dem til å uttrykke meninger, delta i debatter og mobilisere støtte for saker de bryr seg om – enten det gjelder klima, likestilling, mental helse eller

rettferdighet. Dette gir dem en stemme i offentligheten og kan styrke både demokratisk forståelse og personlig ansvarsfølelse.

Selv om kommunedirektøren deler bekymringen knyttet til utfordringene ved barns bruk av sosiale medier, anerkjenner kommunedirektøren at disse plattformene ofte også kan være en verdifull del av barns og unges liv.

### Vurdering av lovpålagt aldersgrense på 15 år

Kommunedirektøren gir regjeringen honnør for å ta tak i en alvorlig og bekymringsfull utvikling, og for å signalisere at Norge ønsker å være et foregangsland når det gjelder beskyttelse av barn på digitale plattformer. Det er positivt at barn og unges digitale hverdag løftes frem som et politisk prioritert område.

Samtidig vurderer kommunedirektøren at en lovpålagt aldersgrense på 15 år for bruk av sosiale medier ikke er et treffsikkert virkemiddel. Forslaget mangler tekniske løsninger for effektiv aldersverifisering, og fremstår mer som et politisk signal enn som et tiltak som vil gi ønsket effekt. Det kan oppleves som en forenklet respons på et komplekst problem som krever mer helhetlige og målrettede tiltak.

Et generelt forbud fjerner risiko – men muligheter, og tar verken hensyn til forskjellene mellom plattformene eller barns individuelle modenhetsnivå. Ikke alle sosiale medier innebærer samme risiko, og barn utvikler digital kompetanse og dømmekraft i ulik takt.

Det finnes heller ikke forskningsbasert kunnskap som gir et klart svar på hva som er "*riktig alder*" for å bruke sosiale medier. Dette gjør det utfordrende å fastsette én generell aldersgrense som skal gjelde for alle barn og alle plattformer.

I tillegg er det uklart hva som faktisk omfattes av begrepet "sosiale medier" i lovforslaget. Digitale plattformer varierer sterkt i funksjon og formål – fra meldingsapper og spill til forum og innholdstjenester – og det er *utydelig hvor grensen går*.

Kommunedirektøren er også bekymret for utilsiktede konsekvenser. Et forbud kan føre til at barn under 15 år bruker *sosiale medier i skjul*, uten å be om hjelp dersom de opplever noe ubehagelig – fordi de da samtidig må innrømme at de har brutt loven. Det er også en risiko for at barn vil søke seg til mindre regulerte og potensielt mer utrygge plattformer, noe Skjermbrukutvalget har advart mot.

Forslaget *strider dessuten mot prinsippet* om økt medbestemmelse med alder, og kan komme i konflikt med barns rett til ytringsfrihet, informasjon og samfunnsdeltakelse. Sosiale medier er en viktig arena for ungdommers sosiale liv, identitetsutvikling og samfunnsengasjement. Et forbud *kan ekskludere* barn fra digitale fellesskap og hindre dem i å delta i interessegrupper og ungdomsorganisasjoner som opererer på nett.

Kommunedirektøren viser til vurderingene fra ekspertutvalgene, som advarer mot at et generelt forbud særlig vil *ramme sårbare grupper* – som LHBTQ+-ungdom, barn med funksjonsnedsettelse og barn i geografisk isolerte områder.

For mange av disse er digitale plattformer en viktig kilde til støtte, informasjon og fellesskap.

Videre vurderes det som problematisk å forene et generelt forbud med skolens samfunnsoppdrag. Skolen skal gi elevene ferdigheter til å mestre sine liv og delta i samfunnet – også det digitale. Et forbud skaper et *paradoks*: Skolen skal lære bort trygg og reflektert bruk av digitale medier som elevene formelt sett ikke skal ha tilgang til. Dette kan svekke undervisningens relevans og bidra til økte sosiale forskjeller.

Kommunedirektøren vurderer det som *uhensiktsmessig* å innføre en lov som det i dag ikke finnes teknisk gjennomførbare og rettferdige metoder for å håndheve. Erfaringene med dagens praksis – der aldersgrensen baseres på selverklæring – gir lite grunnlag for å tro at en ny lov vil fungere bedre uten at teknisk alderskontroll er på plass.

På denne bakgrunn anbefaler kommunedirektøren at regjeringen ikke går videre med forslaget om en generell, lovpålagt aldersgrense for bruk av sosiale medier slik arbeidet fremstår nå. Selv om intensjonen om å beskytte barn er viktig og riktig, vurderes ikke en absolutt aldersgrense som et treffsikkert eller gjennomførbart virkemiddel. En lovpålagt aldersgrense vil per i dag ikke være et effektivt virkemiddel for å møte utfordringene knyttet til barns bruk av sosiale medier.

## Uttalelse fra ungdommensbystyre

Ungdommens bystyre støtter regjeringens ønske om å sikre at barn er trygge på nett, men er kritiske til forslaget om en absolutt aldersgrense for sosiale medier som vil være vanskelig å håndheve i praksis. Dersom regjeringen skulle finne en teknisk løsning, for eksempel gjennom bruk av MinID, fryktes det at dette vil skape et tydelig skille mellom barn og unge som har tilgang til sosiale medier og de som ikke har det.

I stedet støttes en justering av den **anbefalte** aldersgrensen opp til 15 år selv om også dette kan bidra til et skille mellom de som har tilgang og de som ikke har det. Dersom noen begynner å bruke sosiale medier allerede som 11-åring, mens andre må vente til de er 15, kan det oppstå et stort aldersspenn og risiko for at noen føler seg utenfor.

Derfor mener Ungdommens bystyre at det må settes inn flere tiltak enn bare å heve aldersgrensen. Det trengs innsats både i skolen og blant foreldre. Holdningsskapende arbeid og god informasjon kan bidra til at reglene følges mer likt, og at barn og unge får en tryggere og mer inkluderende digital hverdag – uavhengig av når de får tilgang til sosiale medier.

# **Sak 69/25: Detaljregulering, Bergshei sol- og batteripark - prinsippavklaring**

## **Vedlegg**

Vedtak ARMU, 18092025, Sak 180/25, Detaljregulering, Bergshei sol- og batteripark - prinsippavklaring

1. Planinitiativ Bergshei Sol-og batteripark, datert 15.04.2025
2. Strategisk utbygging av bakkemonterte solkraftanlegg i Kristiansand kommune, datert 23.06.2025
3. Befaringsnotat kulturminner, datert 06.11.2024
4. Sammenstilling av KU for alle utredningstema, datert 14.11.2024
5. Fagrapport Naturmangfold, datert 24.09.2024
6. Fagrapport Landskap, datert 12.11.2024
7. Fagrapport Friluftsliv, datert 12.11.2024
8. Regional plan for grønn industri og energi forslag til planprogram, datert 05.05.2025



## SAKSPROTOKOLL

Arkivsak-dok. 2025009547  
Saksbehandler Nina Malo

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Areal- og miljøutvalget	18.09.2025	180/25
2 Formannskapet	08.10.2025	69/25

## DETALJREGULERING, BERGSHEI SOL- OG BATTERIPARK - PRINSIPPAVKLARING

---

### FORMANNSKAPET HAR BEHANDLET SAKEN I MØTE 08.10.2025 SAK 69/25

#### Formannskapets vedtak:

Formannskapet ønsker en snarlig parallell oppstart av planprosessen for planinitiativet og for utarbeidelse av en prinsipp sak om solkraft på land.2. (9/6)

#### Forslag:

Høyre fremmet følgende primære forslag alternativ til innst. pkt. 1 og 2:  
«Formannskapet er positive til planinitiativet for Bergshei sol- og batteripark i Kristiansand kommune, datert 15.04.2025.»

Høyre/KRF fremmet følgende sekundære forslag alternativ til innst. pkt. 1 og 2:  
«Formannskapet ønsker en snarlig parallell oppstart av planprosessen for planinitiativet og for utarbeidelse av en prinsipp sak om solkraft på land.2.»

PS fremmet følgende alternative forslag til innst. pkt. 2:  
«Formannskapet ber om at det fremmes en prinsipp sak om solkraft på land i Kristiansand kommune. Saken skal sendes til politisk behandling innen utgangen av 1.kvartal 2026.»

#### Voteringer:

Høyre sitt primære forslag falt med 9 mot 6 stemmer (H/FRP/PP).

Høyre/KRF sitt sekundære forslag ble vedtatt med 9 mot 6 stemmer (AP/SV/V/Rødt/PS).

PS sitt forslag ble ikke votert over.

Areal og miljøutvalgets innstilling ble ikke votert over.

09.10.2025

# **Sak 70/25: Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi - høringsuttalelse fra Kristiansand kommune**

## **Vedlegg**

Vedtak ARMU, 18092025, Sak 181/25, Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi - høringsuttalelse fra Kristiansand kommune

Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi



Dato 1. juli 2025  
Saksnr.: 2025013037-2  
Saksbehandler Thor Skjevraak  
Godkjent av Tone Iglebæk  
Camilla Bruno Dunsæd

**Saksgang**

Areal- og miljøutvalget  
Formannskapet

**Møtedato**

18.09.2025  
08.10.2025

## **Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi - høringsuttalelse fra Kristiansand kommune**

### Forslag til vedtak

1. Formannskapet ser positivt på at det lages en plan for grønn industri og energi og vil påpeke følgende:
2. Agder har allerede en høy andel utbygd fornybar energi og et betydelig kraftoverskudd. Dette må være en førende premisse for arbeidet med regional plan for grønn industri og energi.
3. Dagens regulering av kraftmarkedet og hvordan prisdannelsen bidrar til at NO2-regionen får utnyttet kraftoverskuddet, må være tema. Drivere for strømprisen, konsekvenser strømprisen har- og kan få for Agders attraktivitet samt tiltak for å sikre at næringsliv og innbyggere i prisområde NO2 i framtiden får strømpriser på linje med resten av landet, blir derfor sentrale elementer å utrede i planprosessen.
4. Det bør være et mål at fylkeskommunene innenfor energiområdet NO2, Rogaland, Agder og Telemark, er mest mulig samkjørte i sine prosesser med regionale planer for grønn industri og energi.
5. Planprogrammets forslag om at kjernekraft også skal være en del av innholdet i den regionale planen støttes.
6. Kartlegging av realistiske grå arealer egnet for energiutbygging og kartlegging av potensialet for energieffektivisering må være sentrale føringer i planarbeidet.
7. Det bør vurderes om skatter og avgifter kan være et aktuelt tema for planarbeidet.
8. Planen bør primært gi skriftlige føringer gjennom handlingsprogram og retningslinjer. Dersom kart skal benyttes, må det framgå tydelig at dette er en illustrasjon og ikke må oppfattes som et arealformål berørte kommuner må innarbeide i sine planer.
9. Det vises til øvrige vurderinger i saksfremstillingen som vil inngå i høringsuttalelsen.

## Sammendrag

Agder fylkeskommune har sendt forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi på høring. Bakgrunnen for planarbeidet er omstillingen av energiforbruket vårt fra fossil- til fornybar energi. Høringsfristen er 22.09.2025.

Utgangspunktet for planarbeidet er en av samfunnsflokene som ble beskrevet i Regionplan Agder 2030; «*Vi må redusere klimagassutslipp og sikre naturmangfold, samtidig som vi skal utvikle regionen med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av ren energi*». Fylkeskommunen beskriver samfunnsflokker som komplekse utfordringer uten enkle løsninger, men som krever bredt samarbeid og målrettet innsats for å finne en vei videre.

Fylkeskommunens målsetting med planarbeidet er å søke regionale løsninger for følgende fem spørsmål som må sees i sammenheng:

1. Hvilke prioriteringer er nødvendige for å sette kurs mot et lavutslippssamfunn?
2. Hva må til for å sikre at kraftutbygging og industriutvikling skjer på naturens premisser?
3. Hvordan bør vi legge til rette for verdiskapning og mer bærekraftig industri?
4. Hva skal til for å sikre stabil og tilstrekkelig tilgang på energi i årene som kommer?
5. Hvordan kan vi stå sammen om å løse utfordringene?

Disse spørsmålene kobles mot fire kjernetemaer i planarbeidet; industri, energi, natur og klima.

Tilnærmingen med kjernetemaer er for å synliggjøre en forenklet framstilling av en komplisert virkelighet og hensikten er å sette fingeren på de utfordringene som knytter seg til samfunnsflokken. Til hvert av kjernetemaene er det igjen knyttet såkalte utforskende spørsmål som er vist i grønn ramme i saksframlegget nedenfor. De utforskende spørsmålene skal uttrykke sentrale problemstillinger for det videre planarbeidet.

Fylkeskommunen legger opp til en omfattende og krevende planprosess som vil sette betydelige krav til deres organisering.

Agder har allerede en høy andel utbygd fornybar energi og et betydelig kraftoverskudd og kommunedirektøren mener dette må være sentrale premisser både for planprogrammet og den videre planprosessen. Oversikt over realistiske grå arealer egnet for energiutbygging bør foreligge så tidlig i planprosessen som råd.

Det pågår tilsvarende planprosesser i de andre fylkeskommunene, Rogaland og Telemark, innenfor energiområdet NO2. Kommunedirektøren mener de tre planprosessene bør være mest mulig samkjørte.

Kommunedirektøren støtter at kjernekraft blir med som tema i det videre planarbeidet og anbefaler også at fylkeskommunen vurderer om skatter og avgifter kan være et aktuelt tema. Kommunedirektøren mener også at strømpris må være med som eget tema i det videre planarbeidet.

Redaksjonelle forhold og vurderinger som inngår i høringsuttalelsen som også bør innarbeides i planprogrammet:

- Planprogrammets forslag om å utvikle UFF-rammeverket til å omfatte spørsmålsstillinger tilknyttet arealbruk og natur støttes.

- Flere av de utforskende spørsmålene som gjengis i planprogrammet er av en slik karakter at de heller må framgå av kunnskapsgrunnlaget som skal ligge til grunn for planarbeidet.
- Det legges til grunn at havvind blir et tema i planarbeidet.
- Kunnskapsgrunnlaget bør vise erfaringstall/normtall for nedbygging av natur ved ulike former for energiutbygginger. Dette bør også omfatte areal til energilagring og energitransport.
- Planforslaget må bygge på et kunnskapsgrunnlag som må være ferdigstilt før planforslaget.
- Totalberedskapsmeldingen, Stortingsmelding nr. 9 2024-2025, og Nasjonal sikkerhetsstrategi, mai 2025, bør vises i planprogrammets oversikt over nasjonale føringer.
- Regional strategi for kraftforedlende industri på Agder, vedtatt 2022, bør vises i planprogrammets oversikt over regionale føringer.
- Uttrykkene «bærekraftig industri» og «bærekraftige bedrifter» benyttes. Planprogrammet må forklare hva som menes med disse.
- Formålsspørsmål nr. 5 lyder «Hvordan kan vi stå sammen om å løse utfordringene?» Det bør gå fram av planprogrammet om det er utfordringer som går fram av de fire spørsmålene ovenfor, eller om det er snakk om andre utfordringer

Vedlegg:

Forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi

## Saksutredning

### Bakgrunn for saken

Agder fylkeskommune har sendt forslag til planprogram for regional plan for grønn industri og energi på høring. Gjennom føringer i Regionplan Agder 2030 har fylkestinget vedtatt at det skal utarbeides slik regional plan.

Planprogram kan litt forenklet sies å være en plan for planleggingen. Planprogrammet skal bl.a. gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosess, alternativer som vil bli vurdert, medvirkning og behov for utredninger. Forslaget til planprogram omtales som planprogrammet i den videre saksutredningen.

Fylkeskommunen understreker at planprogrammet ikke handler om løsninger på utfordringene eller hvilke grep som skal tas. Dette blir tema for selve planprosessen og plandokumentet.

Kapitlene i planprogrammet er:

1. behovet for en regional plan
2. føringer for arbeidet
3. plantema og avgrensning av plantemaer
4. gjennomføring av planprosess

Nedenfor gjengis hovedinnholdet i kapitlene.

#### **1., Behovet for en regional plan**

Bakgrunnen for planarbeidet er omstillingen av energiforbruket vårt fra fossil- til fornybar energi. Dette er en svært stor og omfattende oppgave. Global oppvarming og ekstremvær, tap av natur og utfordringer knyttet til energi er temaer som preger samfunnsdebatten. Samtidig skaper motsetninger mellom lokale interesser og nasjonale behov debatt om blant annet strømekspert, utbygging og vern.

Forslaget til planprogram peker på at omstillingen til et lavutslippssamfunn krever nytenking, men også forutsigbarhet for lokalsamfunn og næringsliv. Fylkeskommunen sin ambisjon er at en regional plan for grønn industri og energi kan komme til kjernen av utfordringene rundt forholdet mellom natur, klima, industri og energi.

Samfunnsflokken I Regionplan Agder 2030 er utfordringene for regionen spisset til tre samfunnsflokke. Fylkeskommunen beskriver samfunnsflokke som komplekse utfordringer uten enkle løsninger, men som krever bredt samarbeid og målrettet innsats for å finne en vei videre. Felles for de tre samfunnsflokke er at det er knapphet på ressurser enten det gjelder areal, kraft, arbeidskraft, kompetanse eller økonomi. Samfunnsflokken som er utgangspunktet til behovet for en regional plan for grønn industri og energi har slik ordlyd:

*Vi må redusere klimagassutslipp og sikre naturmangfold, samtidig som vi skal utvikle regionen med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av ren energi.*

Målsetting og effekt Fylkeskommunens målsetting med planarbeidet er å søke regionale løsninger for følgende fem spørsmål som alle må sees i sammenheng:

1. Hvilke prioriteringer er nødvendige for å sette kurs mot et lavutslippssamfunn?
2. Hva må til for å sikre at kraftutbygging og industriutvikling skjer på naturens premisser?
3. Hvordan bør vi legge til rette for verdiskapning og mer bærekraftig industri?
4. Hva skal til for å sikre stabil og tilstrekkelig tilgang på energi i årene som kommer?
5. Hvordan kan vi stå sammen om å løse utfordringene?

Fylkeskommunens ambisjon om ønsket effekt av arbeidet med planen er:

- Et godt kunnskapsgrunnlag
- En god prosess
- En plan med tydelig retning
- En plan som forplikter

Samfunnsfloken løses ikke ved kun å jobbe med ett enkelt av temaene. Fylkeskommunen mener en godt forankret plan med bred støtte i kommunene kan fungere som et styringsverktøy for utviklingen videre og skape større forutsigbarhet.

## **2., Føringer for planarbeidet**

Planprogrammet, som er vedlagt saksframlegget, viser til internasjonale -, nasjonale - og regionale føringer. Disse føringene er nærmere omtalt i planprogrammet som er vedlagt denne saken. Her nevnes kun to av føringene.

Fylkeskommunens mobilitetsplan peker på at Kristiansand havn og Langemyr godsterminal skal beholde sin konkurransedyktige posisjon.

I avsnittet "interregionale problemstillinger" vises det til at Agder har felles utfordringer med Telemark og Rogaland som også omfattes av prisområde NO2. Telemark og Rogaland er i gang med tilsvarende planarbeid. Dette danner ikke direkte føringer for Agder, men representerer en mulighet for samarbeid og kunnskapsdeling.

## **3., Plantema og avgrensning av plantemaer**

Arbeidet med planen skal ta utgangspunkt i relevante målsettinger nedfelt i Regionplan Agder 2030. Tabellen nedenfor viser hvilke hovedmålsettinger som fylkeskommunen har vurdert til å være mest relevante i forhold til ovennevnte samfunnsfloke.

Nr.	Mål
1.5.	Naturen i Agder er livskraftig og mangfoldig både på land, i vann og i havet, og vi ivaretar naturens karbonlagre.
1.9.	I 2030 har Agder redusert direkte klimagassutslipp med 55 prosent i forhold til referanseåret 2017, og i 2050 er Agder et lavutslippssamfunn der direkte klimagassutslipp er redusert med over 90 prosent.
2.1.	Næringslivet i Agder preges av innovative etableringer og flere vekstkraftige bedrifter.
2.4.	Økt verdiskaping basert på bærekraftig ressursforvaltning og tilgang på fornybar energi
2.5.	Regionen har smart, energieffektiv og naturvennlig produksjon, distribusjon og bruk av energi, blant annet ved å ha lagt til rette for industrietableringer i tilknytning til kraftknutepunkt.
2.6.	Agder er omstilt til en mer sirkulær økonomi, der gjenbruk og ombruk av ressurser prioriteres.
4.1.	Sammen gjør vi reisen enkel, trygg og grønn.

Planarbeidet skal konkretisere hvordan målene skal nås og hvordan de skal vurderes opp mot hverandre der de overlapper.

## **Fire kjernetemaer i planarbeidet**

Forslaget til planprogram omtaler fire kjernetemaer som vil stå sentralt i planarbeidet og som skal håndteres i forhold til samfunnsfloken som er beskrevet ovenfor. De fire kjernetemaene er:

- industri
- energi
- natur
- klima

Ovenfor i saksutredningen framgår de fem spørsmålene som angir fylkeskommunens målsettinger med planarbeidet. Disse spørsmålene skal kobles mot kjernetemaene.

Fylkeskommunen skriver at tilnærmingen med kjernetemaene er en forenklet framstilling av en komplisert virkelighet. Hensikten er å sette fingeren på de utfordringene som knytter seg til samfunnsflokken; reduksjon av klimagassutslipp og sikring av naturmangfold samtidig som en skal utvikle regionen med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av ren energi.

Til hvert av kjernetemaene er det knyttet egne spørsmål til planarbeidet, omtalt som utforskende spørsmål. Disse vises i saksframlegget nedenfor i grønne rammer. De utforskende spørsmålene uttrykker sentrale problemstillinger til det videre planarbeidet og er tenkt å fungere som en refleksjon for «leseren» i det videre planarbeidet.

#### Kjernetema industri

Agder har en betydelig større industrisektor enn mange andre regioner i landet og er også en av de store eksportregionene i Norge.

Fylkeskommunens regionale strategi for kraftforedlende industri på Agder, vedtatt 2022, danner utgangspunkt for arbeidet med planen innenfor temaet industri. Strategien peker på hvordan Agder kan være en attraktiv region for etablering og videreutvikling av grønn, sirkulær og kraftforedlende industri basert på regionens fortrinn og kraftressurser. Her trekkes tre forhold fram som avgjørende for å lykkes med store industrielle investeringer. Den lokasjon som kan garantere rask gjennomføring av en investering vil ha et fortrinn. Nye industriinvesteringer må være mest mulig bærekraftige samt unngå risikofaktorer knyttet til bl.a. kraftleveranse.

Industriell symbiose betyr at virksomheter samarbeider om ressursbruk f.eks. at den ene parts avfall kan bli den andre parts ressurs. Dette vil, sammen med industriens lokalisering og betydningen for arealbruk, miljøbelastning og lokalmiljøer, være en viktig del av tilnærmingen til kjernetemaet industri.

Industrietableringer må vurderes i sammenheng med infrastruktur og dagens arealbruk. Tilgang til eksisterende vei og kraftnett reduserer behovet for areal. Tilgang til kaier er viktig ved behov for samspill mellom land- og sjøbasert logistikk.

#### **Spørsmål til planarbeidet:**

- Hva slags industri har vi i Agder i dag?
- Hva er styrkene for dagens industri og kan vi bygge videre på det?
- Hva skal til for å gjøre det enklere å etablere bærekraftige bedrifter i Agder?
- Hvordan kan vi bygge mer sirkulære systemer og realisere industriell symbiose?
- Hva er god lokalisering av framtidens industri?

#### Kjernetema energi

Planarbeidet vil omhandle hele veien fra kraftproduksjon, -distribusjon og lagring (f.eks. pumpekraft, hydrogen og batterier), fram til bruk av energien. Kjernetemaet energi vil omfatte alle sektorer i samfunnet, men industrien vil få størst oppmerksomhet i planarbeidet.

Energi beskriver den totale mengden arbeid som utføres og beskrives i kilowattimer (kWh), mens effekt handler om hvor raskt energien leveres og måles i kilowatt (kW). Det er altså ikke tilstrekkelig å vurdere om en har tilstrekkelig energi – en må også vurdere tilstrekkelig effekt for å sikre stabil forsyning når krafta trengs.

Energieffektivisering og ressursbruk vil også bli temaer i planarbeidet. Dette både av hensyn til miljøet, reduksjon av kostnader og husholdning av begrensede energiressurser.

Planarbeidet vil i første rekke rette seg mot fornybar energiproduksjon. Planprogrammet viser til mål 2.4 i regionplanen som ekskluderer bl.a. kjernekraft i sin omtale av fornybar energi fordi kjernekraft er avhengig av anriket uran som brensel. Det understrekes likevel at planprogrammet ikke skal være til hinder for at kjernekraft også kan være en del av innholdet i planarbeidet.

Det som skjer i områdene rundt Agder, både nasjonalt og internasjonalt knyttet til kraftproduksjon, distribusjon og forbruk, vil kunne få betydning for kraftsituasjonen i Agder og derfor blir denne utviklingen en premisse for planarbeidet.

Energiforsyningen er kritisk infrastruktur. Risiko og sårbarhet knyttet til energi blir derfor tema for planarbeidet.

Om strømpris skriver fylkeskommunen at dette ikke blir eget tema i planarbeidet siden denne i stor grad bestemmes av forhold som ligger utenfor planens kjerneområde. Indirekte kan det likevel bli et tema f.eks. gjennom energieffektivisering, utbygging av energiproduksjon eller – nettkapasitet.

#### **Spørsmål til planarbeidet:**

- Hva har vi av kraft og nett i Agder?
- Hvordan vil planer for ny kraft og utvikling av kraftnettet påvirke situasjonen på sikt?
- Hva er potensialet for energieffektivisering og hvordan kan det realiseres?
- Hvilke muligheter og begrensinger ligger i hvordan kraftnettet er plassert og dimensjonert?
- Hva er mulighetene og konsekvensene av de ulike energiproduksjonene (eks. vannkraft, vindkraft, solkraft og atomkraft)?

#### Kjernetema natur

Naturen er under press bl.a. på grunn av konflikter med de andre kjernetemaene industri, energi og klima. For å ivareta naturens mangfold og verdier, må beslutninger om arealbruk bygge på kunnskap om konsekvenser for naturen både på kort- og lang sikt.

Samfunnet må utvikles på en måte som ikke fører til tap av viktige naturverdier, men som balanserer behovet for utvikling med hensynet til naturen. Planprogrammet viser til helhetlig tilnærming til arealbruk og at nedbygging kan få konsekvenser utover selve området der inngrepene skjer. Når naturområder deles opp, blir det vanskeligere for arter å bevege seg mellom leveområdene sine. I tillegg kan økt menneskelig aktivitet påvirke økosystemer og arter utenfor det berørte området, eksempelvis villrein.

Planprogrammet nevner også muligheten for å etablere erstatningsområder dersom natur bygges ned, såkalt naturrestaurering, og kriterier for etablering av slike områder.

### Spørsmål til planarbeidet:

- Hvordan er naturen vår i dag?
- Hvilke arealkonflikter er det som oppstår mellom natur og industriutvikling?
- Hva er potensialet i å fortette eller bygge på «grå arealer», områder som allerede er bygd ned og ikke lenger har naturlig dekke.
- Hvilket potensial ligger i restaurering av ødelagt natur som kompensasjon for naturinngrep?
- Hvordan bør vi balansere kunnskapsusikkerhet og naturhensyn ved industriutvikling?

### Kjernetema klima

Den langsiktige målsettingen i Regionplan Agder 2030 er å bidra til at Agder blir et lavutslippssamfunn innen 2050.

Forslaget til planprogram for grønn energi og industri ønsker at planprosessen og plandokumentet skal bidra til reduksjon av utslipp av klimagasser gjennom en helhetlig tilnærming som ser energiproduksjon, industri, transport og arealbruk i sammenheng. Økt elektrifisering av samfunnet og karbonfangst kan være en del av løsningen. Samtidig må en ta vare på naturens evne til å ta opp- og lagre karbon gjennom skog og myr. God plassering av boliger, arbeidsplasser og andre publikumsaktiviteter kan bidra til å redusere behovet for transport.

Det pekes på at Agder har store fortrinn i det grønne skiftet gjennom vår allerede høye andel fornybar energi og et betydelig kraftoverskudd. Likevel krever omstillingen til et lavutslippssamfunn mer enn kun grønn produksjon. Omstillingen vil også kreve smart og effektiv bruk av energien og god utnyttelse av kapasiteten.

Klimatilpasning og konsekvenser av et endret klima blir ikke tema for planarbeidet.

Fylkeskommunen ønsker i det videre planarbeidet å undersøke om og hvordan det er mulig å bruke UFF-rammeverket i spørsmålene knyttet til arealbruk og natur. Dette rammeverket er et verktøy for å arbeide systematisk med å redusere klimagassutslipp og gir en struktur for å vurdere tiltak på ulike nivå:

- Unngå: Hva kan vi unngå å gjøre?
- Flytte: Hva kan vi endre eller erstatte med mer klimavennlige løsninger?
- Forbedre: Hvordan kan vi gjøre dagens løsninger mer bærekraftige?
- Denne metodikken kan brukes for flere sektorer.

### Spørsmål til planarbeidet:

- Hvor kommer klimagassutslippene fra i dag, når det gjelder industri, energi, arealbruk og karbonrike arealer?
- Hva er barrierene og mulighetene for å kutte klimagassutslippene?
- Hvordan kan vi ta vare på eller styrke naturens evne til karbonbinding?
- Hvordan kan Agder ta en aktiv rolle i utviklingen av grønn industri uten å bidra til å øke utslippene?
- Hvordan må vi prioritere for å bidra til å nå klimamålene?

### Kjernetemaene samlet

Planarbeidet vil handle om å legge til rette for verdiskapning og sikring av tilstrekkelig energiforsyning innenfor rammene av klima- og naturhensyn. Planprogrammet peker på at temaene henger tett sammen og viser som eksempel at fornybar energi både kan være del av en løsning på klimautfordringene og en mulighet for verdiskapning, men kan samtidig komme i konflikt med naturverdier som er viktige for klimaet.

Planprogrammet viser til at når det spørres om hvordan én konkret utfordring kan løses, kan en få svar med enkle løsninger, men understreker at slike svar sjelden fanger opp kompleksiteten i en større sammenheng. Derfor er det nettopp spørsmålene som favner om hele samfunnsflokken som er de viktigste å stille, og i forslaget til planprogram har spørsmålene slik ordlyd:

### Spørsmål til planarbeidet:

- Hva er det viktigst å unngå dersom vi skal oppnå noe innenfor alle planens kjernetema?
- Hva gir mest energi, flest arbeidsplasser eller mest verdiskapning, for minst mulig naturinngrep?
- Hva er de beste mulighetene våre i Agder for å få til en bærekraftig omstilling?
- Finnes det gode verktøy eller forbilder vi kan se til hos andre?
- Hvordan kan vi sikre forpliktende samarbeid for å håndtere utfordringene?

### **Overlapp med andre regionale planer eller strategier som er under utvikling**

Her viser planprogrammet til de pågående prosessene med regional strategi for kompetanse, regional strategi for innovasjon og bærekraftig verdiskapning samt regional strategi for landbruk.

### **Tema som ikke skal være en del av den regionale planen**

Her nevner planprogrammet temaene havrettet næring som ikke er energiproduksjon, mineralutvinning og massehåndtering på regionalt nivå

### **Konsekvensutredning**

Planen skal konsekvensutredes i henhold til plan- og bygningslovens § 4.2 som sier at regionale planer med retningslinjer eller rammer for framtidig utbygging skal inneholde en konsekvensutredning av planens virkninger for miljø og samfunn.

Planprogrammet viser til at planarbeidet skal omfatte hele Agder og at det derfor vil være hensiktsmessig med en konsekvensutredning på et overordnet nivå i tråd med KU-forskriften § 18.

Ifølge planprogrammet vil planens rammer bli vurdert opp mot et nullalternativ som innebærer en situasjon der det ikke foreligger noen regional plan for grønn industri og energi.

Valg av virkemidler i planen vil ha stor betydning for utformingen av konsekvensutredningen. Planprogrammet nevner som eksempel at bruk av plankart vil gi et behov for mer konkret og stedsorientert tilnærming enn bruk av overordnede mål og retningslinjer. Konsekvensutredningen vil bli basert på offentlig tilgjengelig kunnskap. Det blir ikke gjennomført egne feltundersøkelser.

### **Planens virkemidler**

Planprogrammet viser til at Regionplan Agder 2030 legger føringer om at fylkeskommunale planer skal inneholde plankart og regionale planbestemmelser ved behov. Beslutningsgrunnlaget for å vurdere behovet for plankart og planbestemmelser vil bestå i:

- kartlegging av nåsituasjon
- identifisere hva regionale bestemmelser eller plankart kan bidra til å løse
- definere alternative løsninger til kart og planbestemmelser
- vurdere fordeler og ulemper ved ulike tilnærminger

Andre virkemidler som kan være aktuelle i plandokumentet er bruk av mål, strategier og retningslinjer. Dette vil bli avklart gjennom planprosessen.

Planen skal som alle regionale planer ha et handlingsprogram som beskriver hvilke tiltak som skal gjennomføres, hvilke ressurser som trengs, hvem som skal samarbeide og hvem som har ansvar for å gjennomføre de ulike tiltakene.

### **4., Gjennomføring av planprosess**

Fylkestinget er regional planmyndighet og vedtar å sende planforslaget på offentlig ettersyn og til slutt vedtar endelig plan. Fylkesutvalget er politisk styringsgruppe. Det etableres også administrativ styringsgruppe og administrativ prosjektgruppe.

Referansegruppa bestående av deltakere fra NVE, Statnett, nettselskaper, statsforvalteren, fylkeskommunen og en representant for hver av regionene Kristiansand, Lister, Setesdal og østre Agder, følger prosessen og kommer med faglige råd og anbefalinger.

I tillegg skal næringslivet, aktuelle organisasjoner, academia, m.fl. involveres.

Proessen startet våren 2025 og fylkeskommunen sin målsetting er at fylkestinget vedtar planen våren 2027.

Planarbeidet vil foregå i tre faser:

1. Utarbeiding og fastsetting av planprogram, arbeid med kunnskapsgrunnlag
2. Utarbeiding av forslag til plan og handlingsprogram, arbeid med kunnskapsgrunnlag, vurdering av mulige plangrep og løsninger, medvirkning
3. Høring og vedtak

### **Juridisk grunnlag**

Det går ikke spesifikt fram av oversendelsesbrevet, men kommunedirektøren legger til grunn at planprosessen vil foregå i samsvar med plan – og bygningslovens § 8-1 om regional plan.

### **Økonomiske konsekvenser**

At fylkeskommunen utarbeider en regional plan for grønn industri og energi vil ikke ha økonomiske konsekvenser for Kristiansand kommune.

**Uttalelse fra rådene** (Eldrerådet, Rådet for personer med funksjonsnedsettelse, Studentutvalget og Ungdommens bystyre)  
Det er ikke innhentet uttalelse fra rådene.

### **Barn og unges interesser**

Av befolkningsgrupper er ungdom valgt ut som spesielt viktig å involvere i planarbeidet. Dette vil skje gjennom involvering av ungdommens fylkesutvalg.

### **Medvirkning med innbyggere/brukerrepresentanter**

Fylkeskommunen vil legge vekt på tidlig involvering noe som betyr at den viktigste involveringen skjer etter at planprogrammet er behandlet.

Planprogrammet bruker begrepet utvidet medvirkning. Ifølge fylkeskommunen er et viktig steg i prosessen å skape arenaer for kunnskapsdeling, tidlige innspill og råd til arbeidet. Fylkeskommunen legger derfor spesielt opp til dette i en egen delfase før planforslag foreligger. Alt som skjer innenfor denne delfasen, vil være medvirkning som går utover prosesskravene i plan – og bygningsloven. Mer konkret blir denne delfasen vinteren/våren 2026.

Aktuelle aktiviteter under den utvidete medvirkningen kan eksempelvis være dialogmøter, arbeidsverksteder eller kunnskapsseminarer. Kommunene nevnes konkret som en aktør det er viktig at blir godt involvert i utarbeidningen av planforslaget. Berørte statlige aktører, næringslivet, nettaktører, akademia og utvalgte interesseorganisasjoner vil også bli involvert i den utvidete medvirkningen. Av befolkningsgrupper er ungdom valgt ut som spesielt viktig å involvere i arbeidet, jfr. ovenfor.

Informasjon om planarbeidet vil legges ut på egen nettside og sosiale medier kan bli brukt som et supplement til nettsiden. Nettstedet Agdertall.no vil bli brukt til å formidle det mest relevante grunnlaget underveis i prosessen, men allerede nå ligger det relevant kunnskapsgrunnlag på siden under kategorier for energi og klima, næringsliv og areal og natur.

Alle parter vil inviteres til å komme med skriftlige innspill og alle kommunestyre vil få tilbud om presentasjon av planforslaget. Fylkeskommunen har mål om å arrangere hørings- og innspillmøter.

### **Klima- og miljøkonsekvenser**

I planprogrammets kap. 2 går det fram at Norge står i en omstilling for å møte klimautfordringene og sikre bærekraftig vekst. Global oppvarming og ekstremvær, tap av natur og utfordringer knyttet til energi er temaer som preger samfunnsdebatten. Samtidig skaper motsetninger mellom lokale interesser og nasjonale behov om blant annet utbygging og vern. Forholdet til klima- og miljøkonsekvenser blir derfor en sentral del av planarbeidet.

### **HMS/Folkehelse**

HMS og folkehelse er ikke omtalt i planprogrammet.

### **Vurdering**

Agder fylkeskommune legger opp til en omfattende og krevende planprosess med samfunnsfloke, overordnede spørsmål som skal besvares, kjernetemaer og utforskende spørsmål som tilnærming. Energitemaet har stor oppmerksomhet i samfunnet og prosessen blir viktig for å få en god regional plan.

Den foreslåtte prosessen vil kreve betydelige ressurser av fylkeskommunen. Framdriftsplanen som skisseres i planprogrammet, kan virke noe knapp, men kommunedirektøren legger til grunn at fylkeskommunen har vurdert den som realistisk og tilstrekkelig.

Bakgrunnen for arbeidet med regional plan for grønn industri og energi er føringer gitt i Regionplan Agder 2030. Målsettingen med planarbeidet er å søke en regional løsning der de fem spørsmålene gjengitt innledningsvis i saksframlegget blir sett i sammenheng.

Det går fram av planprogrammet, under kjernetema klima, at Agder har store fortrinn i det grønne skiftet gjennom allerede høy andel utbygd fornybar energi og et betydelig kraftoverskudd. Når det skrives om kraftoverskudd, kan det stilles spørsmål ved i hvilken grad dette er tilgjengelig for regionens næringsliv og innbyggere. Kommunedirektøren mener planprosessen må bidra til å avklare hvorvidt dette kraftoverskuddet fortsatt er tilgjengelig for eksisterende- og framtidig næringsliv. Er dagens regulering av kraftmarkedet og prisdannelsen et hinder for at NO<sub>2</sub>-regionen får utnyttet kraftoverskuddet?

Det går og fram at omstilling til et lavutslippssamfunn vil kreve smart og effektiv bruk av energien og god utnyttelse av den kapasiteten som allerede finnes. Dette er forhold som kommunedirektøren også mener må være sentrale som premisser for planarbeidet.

Det er gjennomført mange store kraftutbygginger i Agder og dermed også store naturinngrep. Kommunedirektøren mener derfor at en allerede her i oppstarten av planarbeidet bør signalisere en restriktiv holdning til nedbygging av natur. Skal forpliktelsene Norge har påtatt seg gjennom naturavtalen oppfylles, er en mer kritisk tilnærming til nedbygging av naturarven nødvendig. Vi som lever nå forvalter naturen for våre etterkommere, og dette hensynet må ha reell betydning. Kommunedirektøren støtter derfor planprogrammets forslag om å forsøke UFF-rammeverket i spørsmålsstillinger knyttet til arealbruk og natur.

En konsekvens av å unngå nedbygging av natur og å bidra til at større deler av kraftoverskuddet foredles i regionen, er å se på hvilke muligheter som finnes for å få mer tilgang på energi uten å bygge ned natur. Kunnskapsgrunnlaget bør tydeliggjøre hvilke muligheter som ligger i å oppgradere eksisterende energianlegg, hvor mye energi som kan frigjøres til andre formål dersom oppvarming av boliger kan sikres gjennom f.eks. jordvarme og solkraft. Kommunedirektøren mener derfor at energieffektivisering bør ha betydelig oppmerksomhet i planarbeidet.

Planprogrammet er bygd opp med presentasjon av kjernetemaer og utforskende spørsmål som skal fungere som en invitasjon til refleksjon over det videre planarbeidet. Meningen med slik tilnærming er å gi en forenklet framstilling av en komplisert virkelighet for å kunne sette fingeren på de utfordringene som nevnes i samfunnsflokken; *«Vi må redusere klimagassutslipp og sikre naturmangold, samtidig som vi skal utvikle regionen med industri, næring, bolig, infrastruktur og produksjon av ren energi»*. Fylkeskommunen mener denne metoden kan egne seg i saker med komplekse samfunnsutfordringer der det sjelden finnes enkle svar.

Planprogrammet legger opp til en bred og analytisk tilnærming til store og sammensatte temaer der målet er en godt forankret plan som kan håndtere samfunnsflokken. Kommunedirektøren stiller spørsmål ved om denne tilnærmingen kan bli for omfattende, særlig med utgangspunkt i den framdriftsplanen som er lagt til grunn.

Det framgår ikke på hvilket nivå i planprosessen de utforskende spørsmålene er tenkt besvart. Flere av spørsmålene er også av en slik karakter at de heller må framgå som faktaopplysning i kunnskapsgrunnlaget. Det er flere tilfeller av slike utforskende spørsmål i alle de grønne boksene ovenfor. Kommunedirektøren trekker fram «Hva slags industri har vi i Agder i dag?» og «Hva har vi av kraft og nett i Agder?» som to eksempler. Dette

er konkrete spørsmål som det finnes god statistikk på og som heller må framgå av kunnskapsgrunnlaget.

Spørsmålet om balansering av kunnskapsusikkerhet og naturhensyn er et annet eksempel. Her er det naturmangfoldlovens § 9 om føre-var-prinsippet som skal legges til grunn.

Interregionale problemstillinger I dette kapitlet viser planprogrammet til at Agder har felles utfordringer med de andre regionene innenfor prisområde NO2 og at fylkeskommunene i Telemark og Rogaland er i gang med tilsvarende planarbeid. Dette danner ikke direkte føringer for Agder, men representerer en mulighet for samarbeid og kunnskapsdeling.

Kommunedirektøren støtter denne vurderingen og mener det er meget viktig at Agder fylkeskommune holder seg godt orientert om planarbeidet hos naboene i NO2 siden mange av utfordringene er felles. Eksempelvis er det planer om – og også under utbygging flere gigantiske energikrevende virksomheter som datalagring og batteriproduksjon i hele NO2. Planarbeidet bør bidra til å synliggjøre samlet konsekvens av alle etableringene og også stille spørsmålet om hvor mye slik utbygging NO2-området vil tåle. Ideelt bør planarbeidet i de tre fylkene ha så lik framdrift som mulig.

Kjernetema energi og strømpris Planprogrammet har en diskusjon omkring kjernekraft før det konkluderes med at dette også vil være en del av planens innhold.

Kommunedirektøren mener dette er en riktig konklusjon. Det er mange forhold omkring kjernekraft som må vurderes, men kjernekraften er utslippsfri, væruavhengig og den krever beskjedne arealinngrep sammenlignet med andre energiformer.

Planprogrammet foreslår at strømpris ikke skal være med som tema siden strømprisen i stor grad bestemmes av forhold som ligger utenfor planens kjerneområder.

Kommunedirektøren mener dette blir en for defensiv tilnærming når NO2-området både har landets høyeste strømpris og høyeste energiproduksjon. Strømprisen har betydning for Agders attraktivitet både for nye etablerere og for eksisterende virksomheter. Dersom planarbeidet skal bidra til å utvikle regionen på en mer bærekraftig måte, må det gjennom planarbeidet beskrives hva som er driverne for strømprisen, hvorfor de blir som de blir i NO2-området og hvilke konsekvenser strømpris har for Agders attraktivitet for næringsliv og innbyggere. Det er også nyttig å få kunnskap om hva som kan gjøres for å sikre at Agders næringsliv og innbyggere ikke får vesentlige ulemper sammenlignet med næringsliv og innbyggere i andre landsdeler.

Kjernetema natur: Planprogrammet viser til at nedbygging av natur kan få konsekvenser utover området der selve inngrepet skjer. Kommunedirektøren mener dette er en viktig poengtering. Kunnskapsgrunnlaget bør legge vekt på å få fram samlede arealtall for nedbygging av natur knyttet til energiutbygging, også areal som trengs til både lagring og transport av energi.

Et av de utforskende spørsmålene går på hva som er potensialet i å fortette eller bygge på grå arealer. Kommunedirektøren mener dette spørsmålet har stor betydning og derfor må svares ut i kunnskapsgrunnlaget. Utgangspunktet bør være Kommunal- og distriktsdepartementet sin definisjon på grå arealer som er «arealer som allerede er tatt i bruk, eller sterkt påvirket av menneskelig bygge- og anleggsvirksomhet, herunder alle typer bebyggelse, konstruksjoner og permanent opparbeidet overflate samt tilhørende arealer».

Skatt og avgift Kommunedirektøren foreslår at også skatter og avgifter blir vurdert som et aktuelt tema i planarbeidet. Kort fortalt er prinsippet om at forurenser betaler for atferd som ikke bidrar til lavutslippsamfunnet og premieres for det motsatte samt mulighetene som finnes for lokale tilpasninger i skatte- og avgiftssystemet noe som bør utredes.

Havvind Kap. 4.4 omtaler tema som ikke skal være en del av den regionale planen. Et av punktene heter «Havrettet næring med unntak av energiproduksjon».

Kommunedirektøren legger derfor til grunn at den regionale planen vil ha med et tema

som omhandler havvind og tiltak for at dette kan bli en viktig næring for aktuelle bedrifter i Agder.

Bruk av kart Det vises til planprogrammets kap. 4.6 om virkemidler i planarbeidet og føringer lagt i Regionplan Agder 2030. Kommunedirektøren mener det bør utvises en viss varsomhet med bruk av kart fordi de fort kan tolkes for bokstavelig og at lokalisering av nye tiltak vil skje i henhold til kartet. Kart bør derfor ha liten målestokk og det må tydelig framgå at de kun skal betraktes som illustrasjoner. Det sentrale i plandokumentet bør bli en skriftlig framstilling med overordnede mål, strategier for fornybar energi i Agder og kriterier for områders egnethet for utbygging, men der hensynet til å unngå nedbygging av natur må veies særlig tungt.

Kunnskapsgrunnlaget I planprogrammet kap. 5.3 og fig. 4 illustreres framdriften for planarbeidet. Framdriften er inndelt i faser.

Fase 1, planprogramfasen, vil pågå til slutten av 2025 og vil preges av arbeidet med planprogrammet og kunnskapsgrunnlaget.

Fase 2, utarbeidelse av planforslaget, vil særlig foregå i første halvdel av 2026. I denne fasen vil planforslag og forslag til handlingsprogram bli utarbeidet. Arbeid med kunnskapsgrunnlaget, medvirkning og vurdering av mulige grep og løsninger vil også prege fasen og i tilknytning til programmets fig. 5 står det spesifikt at arbeidet med kunnskapsgrunnlaget vil pågå gjennom hele fase 2.

Dersom denne formuleringen skal tolkes bokstavelig, står det altså at arbeid med kunnskapsgrunnlaget kan pågå helt fram til planforslaget foreligger. Kommunedirektøren er ikke uenig i at det jobbes med kunnskapsgrunnlaget også i fase 2, men arbeidet med kunnskapsgrunnlaget bør være mest mulig fullstendig før utarbeidelsen av planforslaget.

Nasjonale føringer I planprogrammets kap. 3.2, mener kommunedirektøren følgende dokument også bør nevnes:

- Totalberedskapsmeldingen, (St.meld. nr. 9 2024-2025), legger stor vekt på kritisk infrastruktur og behovet for robust strømforsyning.
- Nasjonal sikkerhetsstrategi, mai 2025, peker på risiko mot energisystemet og viktigheten av energisikkerhet for bl.a. industrien.

Regionale føringer Planprogrammet referer til regional strategi for kraftforedlende industri på Agder, vedtatt 2022, men denne strategien er ikke med i oversikten i kap. 3.3.

Redaksjonelle forhold som bør endres i planprogrammet

- Uttrykkene «bærekraftig industri» og «bærekraftige bedrifter» benyttes. Planprogrammet må forklare hva som menes med disse.
- Formålsspørsmål nr. 5 lyder «Hvordan kan vi stå sammen om å løse utfordringene?» Det bør gå fram av planprogrammet om det er utfordringer som går fram av de fire spørsmålene ovenfor, eller om det er snakk om andre utfordringer.

## **Konklusjon (jf. forslag til vedtak)**

Kommunedirektøren foreslår følgende vedtak:

1. Formannskapet ser positivt på at det lages en plan for grønn industri og energi og vil påpeke følgende:
2. Agder har allerede en høy andel utbygd fornybar energi og et betydelig kraftoverskudd. Dette må være en førende premiss for arbeidet med regional plan for grønn industri og energi.

3. Dagens regulering av kraftmarkedet og hvordan prisdannelsen bidrar til at NO2-regionen får utnyttet kraftoverskuddet, må være tema. Drivere for strømprisen, konsekvenser strømprisen har- og kan få for Agders attraktivitet samt tiltak for å sikre at næringsliv og innbyggere i prisområde NO2 i framtiden får strømpriser på linje med resten av landet, blir derfor sentrale elementer å utrede i planprosessen.
4. Det bør være et mål at fylkeskommunene innenfor energiområdet NO2, Rogaland, Agder og Telemark, er mest mulig samkjørte i sine prosesser med regionale planer for grønn industri og energi.
5. Planprogrammets forslag om at kjernekraft også skal være en del av innholdet i den regionale planen støttes.
6. Kartlegging av realistiske grå arealer egnet for energiutbygging og kartlegging av potensialet for energieffektivisering må være sentrale føringer i planarbeidet.
7. Det bør vurderes om skatter og avgifter kan være et aktuelt tema for planarbeidet.
8. Planen bør primært gi skriftlige føringer gjennom handlingsprogram og retningslinjer. Dersom kart skal benyttes, må det framgå tydelig at dette er en illustrasjon og ikke må oppfattes som et arealformål berørte kommuner må innarbeide i sine planer.
9. Det vises til øvrige vurderinger i saksfremstillingen som vil inngå i høringsuttalelsen.

# **Sak 71/25: Høringsuttalelse - Nasjonal høring om forslag til å gi kommunene adgang til å etablere overvannsgebyr**

## **Vedlegg**

HøringsnotatOvervannsgebyr100625



Dato 24. september 2025  
Saksnr.: 2025013298-2  
Saksbehandler Terje Lilletvedt  
Godkjent av Ragnar Evensen  
Camilla Bruno Dunsæd

**Saksgang**  
Formannskapet

**Møtedato**  
08.10.2025

## **Høringsuttalelse - Nasjonal høring om forslag til å gi kommunene adgang til å etablere overvannsgebyr**

Forslag til vedtak

1. Kristiansand kommune er positive til forslaget om endringer i vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften, slik at det åpnes opp for at kommunene kan etablere et overvannsgebyr.
2. Kristiansand kommune har behov for å få på plass nye tiltak for å sikre god overvannshåndtering fremover, og er positiv til at lovforslaget omfatter alle typer overvannsanlegg, enten de har som funksjon å infiltrere, fordrøye, transportere eller rense overvann.

### **Sammendrag**

Miljødirektoratet har fått oppdrag fra Klima- og miljødepartementet om å sende på høring forslag til endringer i vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften om etablering av overvannsgebyr.

Høringsforslaget innebærer at kommunen gis hjemmel til å innføre et overvannsgebyr, dersom kommunen ser et behov for å effektivisere gebyrstrukturen for kommunale avløpsanlegg. Høringsfrist er 15. oktober 2025.

Kommuner som ønsker å innføre overvannsgebyr må etter forslaget overføre sine overvannskostnader fra avløpsgebyret til overvannsgebyret, og lage en plan for overvannshåndtering. Planen skal inneholde informasjon om hvilke områder som er utsatt for vesentlig skade som følge av overvann, plassering av kommunale overvannsanlegg, anleggenes funksjon og en vurdering av nytte og kostnader ved de kommunale anleggene som planlegges. Et eventuelt overvannsgebyr betales av eier av fast eiendom med avrenning til kommunalt overvannsanlegg.

Et slikt gebyr vil inkludere alle typer overvannsanlegg (å infiltrere, fordrøye, transportere eller rense overvann). Et overvannsgebyr skal beregnes i tråd med selvkostforskriften, og vil, som nevnt, innebære at overvannskostnader skilles ut fra avløpsgebyret og blir et eget overvannsgebyr.

Det er i denne høringen bedt om en uttalelse om å gi kommunene mulighet for å etablere et eget overvannsgebyr. Formålet med endring av forskriften er gi kommunene mulighet til en mer kostnadseffektiv overvannshåndtering gjennom at kommunen har muligheter til å bidra og finansiere andre overvannstiltak enn å lede overvann til rør (finansiert over avløpsgebyr). Det er i høringsnotatet foreslått noen føringer på hvordan et overvanngbyr kan innrettes, men det er ikke utarbeidet retningslinjer som gjør at kommunen kan si noe om kostnadskonsekvenser for abonnentene.

Kommunedirektøren vil anbefale at Kristiansand kommune gir et positivt høringsinnspill til de foreslåtte endringene i vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften uten at dette binder kommunen til å innføre et eget overvannsgebyr. Det blir i så fall en egen vurdering for Kristiansand kommune og tilhørende politisk sak.

Vedlegg:

1. Høringsnotat - forslag til endringer i vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften om etablering av overvannsgebyr

## **Saksutredning**

### **Bakgrunn for saken**

Miljødirektoratet har sendt på høring et forslag om at kommunen skal få mulighet til å etablere et overvannsgebyr, som ett av flere virkemidler for å oppnå en kostnadseffektiv overvannshåndtering. Kommunene har mulighet til å komme med innspill til høringsforslaget.

Med overvann så menes det alt som renner av tak, veier, gårdsplasser og andre tette flater, som følge av nedbør (regn og snø) og smeltevann fra snø og is. Overvann kan føre til problemer som oversvømmelser, skader på bygninger og infrastruktur, samt forurensning av vassdrag.

Det er flere måter å håndtere overvann på, som gjerne deles inn i tre hovedkategorier:

- Forsinket avrenning gjennom infiltrasjon
- Forsinket avrenning gjennom fordrøyning
- Trygg bortledning til resipient

Det forventes flere skader som følge av overvann i tiden fremover, som følge av klimaendringer med hyppigere og mer intens nedbør, samt økt fortetting i byer og tettsteder. I Kristiansand har det vært både store flommer, eks. Drangsholt i 2017, og flom etter styrtregn, eks. på Grim i 2018. Sammen med flere andre hendelser med styrtregn de siste årene, har det gitt kommunen erfaringer og et skadeomfang som viser at deler av Kristiansand kommune er sårbare for overvannsproblemer. Det er behov for både lokale forebyggende tiltak mot overvannsproblemer og klimatilpasningstiltak både i og ved vassdrag.

Dagens regelverk gir kommunene ulike hjemler og finansieringsmekanismer for å planlegge, etablere og drifte skadeforebyggende overvannssystemer, enten vi snakker om nye utbyggingsområder eller i allerede bebygde områder. Spesielt ved større transformasjonsområder i tettbygde områder er trygg overvannshåndtering krevende.

Utfordringen ligger i at de ulike hjemlene har begrensninger og ikke kan anvendes dersom det medfører urimelige kostnader og/eller uforholdsmessighet for utbygger/eier.

Når det gjelder kommunal overvannshåndtering så er drift og vedlikehold av ledningsnett (samt nytt ledningsnett) gebyrfinansiert gjennom avløpsgebyret, mens lokale og åpne overvannsløsninger som infiltrasjonssoner, fordrøyningsbasseng, regnbed og grønne løsninger ikke kan finansieres av avløpsgebyret. Disse må dekkes over det ordinære kommunebudsjettet.

### **Juridisk grunnlag**

Forslaget om å gi kommunene adgang til å etablere et overvannsgebyr er hjemlet i vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften om overvannsgebyr.

Et slikt overvannsgebyr, skal inkludere alle typer kommunale overvannsanlegg, enten de har som funksjon å infiltrere, fordrøye, transportere eller rense overvann.

Høringsforslaget kommer som en oppfølging av NOU 2015:16 Overvann i byer og tettsteder

### **Økonomiske konsekvenser**

Et overvannsgebyr skal beregnes i tråd med selvkostforskriften, og vil innebære at overvannskostnader fjernes fra avløpsgebyret og blir et eget overvannsgebyr. Altså ikke

et gebyr som kommer i tillegg til avløpsgebyret, men som skiller ut de kostnader som i dag er en del av avløpsgebyret.

For å kunne kreve inn et overvannsgebyr så må kommunen som et minimum utarbeide en plan for overvannshåndtering for hvert tettsted i kommunen/områder hvor gebyret skal gjelde.

I høringsnotatet til forskriftendringen anbefales det også at overvann fra veianlegg og park/friområder, som i dag er tilknyttet kommunalt ledningsnett, skal betale en andel av et evt. overvannsgebyr. De betaler ikke dette i dag.

## **Gjeldende planer og normer i Kristiansand**

I kommuneplanens samfunnsdel (2025-2030) under satsingsområde «Attraktiv og miljøvennlig», er delmål 5 beskrevet slik (side 5):

*«Kristiansand er rustet til å møte konsekvensene av klimaendringer».*

*Slik gjør vi det:*

- styrke kunnskap om klimaendringer og klimatilpasning og gjøre kunnskapen offentlig tilgjengelig
- sikre at konsekvensene av klimaendringer påfører samfunnet minst mulig skade
- sikre bedre samhandling med eiere av kritisk infrastruktur og ha god beredskap for viktige samfunnsfunksjoner

Under «Overordnede strategier for arealplanlegging i Kristiansand kommune» (side 20) er punkt 8: *«sikre utsatt bebyggelse og transportinfrastruktur mot flom, ras og andre uønskede hendelser, lokalisere og utvikle utbyggingsområder tilpasset konsekvenser av klimaendringer»*

Det foreligger statlige retningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning. Kommunens administrasjon arbeider for tiden med en egen overvannsnorm som erstatning for dagens overvannsveileder (en del av vann- og avløpsnorm for Kristiansand). En ny overvannsnorm vil gi føringer for ulike tiltak som kan gjennomføres for å bedre ruste Kristiansand kommune for å håndtere overvann både i dag og i fremtidens klima.

Ny hovedplan for vann og avløp, som planlegges å legges frem for politisk behandling i løpet av 2025 tar også opp håndtering av overvann, der en tretrinns-strategi for lokal håndtering av overvann er: Infiltrasjon, fordrøyning og trygg bortledning. Utfordringer med overvann i Kristiansand skyldes tette flater, gammelt avløpsnett og noen steder fellesledninger for overvann og kloakk (Kvadraturen og Lund). Selv om det er en pågående prosess med å skifte ut og separere avløp og overvann, gir dagens ledningsnett tidvis tilbakeslag, overløp og unødvendig rensing av rent vann. Tiltak som separering av ledninger, blågrønne løsninger og regulert vannpåslipp må planlegges og iverksettes for å få til god overvannshåndtering fremover.

## **Vurdering**

I dag er det slik at kommunens kostnader for overvannsledninger i all hovedsak finansieres gjennom avløpsgebyret (kun unntaksvis fra kommunens bykasse) og fordeles etter abonnentens forbruk av drikkevann. I likhet med vurderingene i høringsnotatet, er det vanskelig se at det er noen sammenheng mellom abonnentens bruk av drikkevann og mengden overvann som må samles opp, ledes bort, og som behandles i det kommunale overvannssystemet.

Det er heller ingen sammenheng mellom de som har mye avrenning og som har mulighet til å gjøre tiltak på egen eiendom. Ofte er det slik at en eier av eiendom vil gjøre tiltak på

egen eiendom (som en selv har nytte av), men ikke tiltak som en ikke selv drar nytte av. Det vil si tiltak som andre eiendommer og det kommunale overvannssystemet kunne dratt nytte av og som ville gjøre at en unngikk overvannsrelaterte skader. I mange tilfeller kan skader fra overvann betraktes som en klassisk negativ ekstern virkning, det vil si forårsaket av andre enn de som påføres skadevirkningene.

Det er utfordrende at dagens regelverk og finansieringsmuligheter, gjør at det kan være lettere for kommunen å finansiere tradisjonelle ledningsnett (som kan være dyrere og dårligere løsninger) enn andre, åpne og mer bærekraftige løsninger. Fremover vil det være et stort behov for at Kristiansand kommune å gjøre investeringer knyttet til overvannshåndtering for å unngå overvannsrelaterte skader. Da er det positivt at et overvannsgebyr også vil dekke andre tiltak, utover de tradisjonelle ledningsnettet, for mer klimarobuste og kostnadseffektive overvannsløsninger.

### **Konklusjon (jf. forslag til vedtak)**

Kommunedirektøren vil presisere at det å gi et positivt høringsinnspill handler om å få lov hjemmel som gir kommunene mulighet til å kunne etablere et overvannsgebyr i de kommuner hvor det er aktuelt. Det er først når det eventuelt åpnes opp gjennom lovverket, at Kristiansand kommune kan ta stilling til om man skal ha et eget overvannsgebyr og hvordan et slikt gebyr kan innrettes.

Kommunedirektøren vil anbefale at Kristiansand kommune gir et positivt høringsinnspill, slik at hjemmelen kommer på plass.

# **Sak 72/25: Forslag til møteplan 2026 for kommunalutvalg, formannskap og bystyre**

## **Vedlegg**

Vedtak KOMM, 07102025, Sak 41/25, Forslag til møteplan 2026 for kommunalutvalg, partssammensatt utvalg, formannskap og bystyre

Vedtak byst, 29102025, Sak 106/25, Forslag til møteplan 2026 for kommunalutvalg, partssammensatt utvalg, formannskap og bystyre



Dato 8. september 2025  
Saksnr.: 2025017783-1  
Saksbehandler Anne Lise H Aabø  
Godkjent av Arild Andresen  
Kjell Alfred Kristiansen  
Camilla Bruno Dunsæd

**Saksgang**

Kommunalutvalget  
Formannskapet  
Bystyret

**Møtedato**

07.10.2025  
08.10.2025  
29.10.2025

**Forslag til møteplan 2026 for kommunalutvalg,  
partssammensatt utvalg, formannskap og bystyre**

**Forslag til vedtak**

[Bystyret vedtar forslag til møteplan for bystyret, formannskap,  
kommunalutvalget og partssammensatt utvalg for 2026.](#)

**Sammendrag**

Forslag til møteplan 2026 for bystyret, formannskap og kommunalutvalg er satt opp med møtefri i henhold til skoleruta for 2026.

Kommunalutvalgets møter holdes på tirsdager og starter kl. 08.30, det avholdes inntil to møter per måned.

Formannskapets medlemmer er frikjøpt i 30%, møtene starter normalt kl. 09.00. Det vil bli bydelsbesøk rundt om i kommunen, saksbehandling foregår fortrinnsvis på Rådhuset. Møtene skal være avsluttet senest kl. 15.00 når det ikke er bydelsbesøk/dialogmøter.

Bystyrets møter starter normalt kl. 17.00 og skal være avsluttet senest kl. 22.00.  
Bystyrets budsjettmøte starter kl. 09.00.

Kommunedirektøren legger frem forslag til økonomiplan i bystyrets møte 28.10.2026.

Formannskapets budsjettmøte avholdes 02.12.2026 og begynner kl. 09.00.

Bystyrets budsjettmøte avholdes onsdag 16.12.2026 og begynner kl. 09.00.

## Møteplan for bystyret, formannskap, kommunalutvalget og partssammensatt utvalg 2026

	<b>Bystyret kl. 17.00</b>	<b>Formannskap kl. 09.00/13.00</b>	<b>Kommunalutvalg kl. 08.30</b>	<b>Partssammensatt utvalg</b>
<b>Januar</b>	28.	14., 21.	20.	20.
<b>Februar</b>	25.	4., 11.	10.	10.
<b>Mars</b>	25.	4., 11., 18.	10., 24.	10.
<b>April</b>	29.	22.	21.	21.
<b>Mai</b>	27.	6., 13., 20.	5., 19.	5.
<b>Juni</b>	17.	3., 10.	9., 16.	9.
<b>Juli</b>				
<b>August</b>		26.	25.	
<b>September</b>	23.	2., 9., 16.	8., 22.	8.
<b>Oktober</b>	<b>28.*</b>	7., 21.	6., 20.	6.
<b>November</b>	25.	4., 11., 18.	3., 17.	17.
<b>Desember</b>	<b>16.**</b>	<b>2.**</b> , 9.	8.	

\* Kommunedirektøren presenterer økonomiplan

\*\* Budsjettmøte, starter kl. 09.00

Hovedutvalgsbehandling av forslag til økonomiplan uke 46/47 (9.-20. november)

### Skoleårets ferie- og fridager:

Mandag 05.01.26 skolestart

Uke 8 (16.-22. februar) vinterferie

Uke 14 og 15 (30.03 – 07.04) påskeferie

Fredag 1. mai – offentlig høytidsdag

Torsdag 14. mai - Kristi himmelfartsdag

Søndag 17. mai - Grunnlovsdag

Mandag 25. mai - 2. pinsedag

Fredag 19. juni siste skoledag

Torsdag 13. august første skoledag

Uke 40 (28. september - 4. oktober) høstferie

Uke 52 og 1 (21. desember - 5. januar) juleferie